

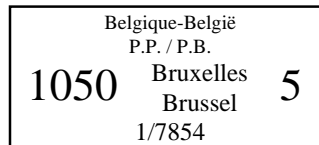
CCN VOGELZANG CBN

Commission pour la Conservation,
la Gestion et le Développement de
la Nature dans la vallée du
VOGELZANGbeek a.s.b.l.

CCN VOGELZANG CBN

Commissie voor Behoud,
Beheer en Ontwikkeling
van de Natuur in de
VOGELZANGbeekvallei v.z.w.

PERIODIQUE TRIMESTRIEL
DRIEMAANDELIJKS TIJDSCHRIFT
Edition spéciale 2007/ Speciale uitgave 2007
Bur. Dépôt / Afgiftekantoor : Bruxelles / Brussel 5

Edit. resp. / Verantw. uitg. : Peter VANBELLINGHEN
Bld. Gen. Jacqueslaan 155, 1050 Bruxelles / Brussel
210-0062146-21 CCN VOGELZANG CBN
INFO : ☎ 02.640.19.24 - ccnvogelzangcbn@gmail.com

ANNONCE GESTION ● 2007/2008 ● AANKONDIGING BEHEER

Avec le soutien de :

FONDATION ROI BAUDOIN

KONING BOUDEWIJNSTICHTING

ADMINISTRATION COMMUNALE
GEMEENTEBESTUUR

Met de steun van :

REGION DE BRUXELLES-CAPITALE

BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST

BRUXELLES ENVIRONNEMENT
LEEFMILIEU BRUSSEL
- IBGE-BIM -

PROTECTION DES OISEAUX

VOGELBESCHERMING

VLAAMSE
GEMEENSCHAPS
GEMEENSCHAPS
BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST

Chères amies, chers amis,

Avant tout, nous devons saluer une dernière fois Jacques Simonet, Bourgmestre d'Anderlecht. Grâce à lui, notre proposition de demande (reléguée aux oubliettes par les autres) pour que Vogelzang devienne aussi une réserve naturelle a été repêchée en triple vitesse. Après une adoption à l'unanimité par le Conseil Communal, la demande au Gouvernement fut concrétisée. Actuellement, le Cabinet de la Ministre E. Huytebroeck et Bruxelles Environnement – IBGE (*) s'efforcent de clôturer ce dossier afin que le Gouvernement puisse prendre sa décision. Un GRAND MERCI Monsieur Simonet ! Vous avez une fois de plus montré que le bien-être des Anderlechtois passe aussi par la protection de leur environnement et par la conservation du patrimoine. Espérons que d'autres reprendront avec autant de fougue le flambeau pour continuer le travail commencé !

Nous, nous avons appris qu'il ne faut jamais accepter qu'une porte reste fermée, car notre patrimoine naturel mérite cette reconnaissance qui, espérons-le, apportera aussi les moyens pour gérer sa biodiversité exceptionnelle.

Par le passé, cette biodiversité a été fortement dégradée entre autres à cause de la pollution inadmissible qui a détruit toute la valeur biologique du Vogelzangbeek. Un premier projet de collecteur d'Aquafin (Région Flamande) présenté en 2002 était inacceptable, car l'assainissement complet n'était pas envisagé. Depuis, nous suivons pas à pas l'évolution de ce projet qui donne l'espoir qu'un jour le Vogelzangbeek pourra à nouveau accueillir martins-pêcheurs, tritons, libellules et épinoches.

A présent, un nouveau projet prévoit l'installation d'un double collecteur dans la vallée et offre cette possibilité. Certains n'y croyaient plus ou avaient oublié que c'était devenu quelque chose d'inévitable. Grâce à nos exigences et le soutien de la CRMS, le projet initial a été repensé en fonction d'une réhabilitation complète et de l'assainissement tant attendu du ruisseau.

Après une nouvelle enquête publique, la Commission de Concertation a, lors de sa réunion du 12 septembre dernier, donné le feu vert pour poursuivre la procédure d'accompagnement et de concertation. Celle-ci devrait permettre d'apporter les dernières améliorations au projet, de fixer les conditions pour sa réalisation et l'octroi du permis. Comme lors de l'enquête publique, nous allons continuer à insister pour qu'un comité d'accompagnement puisse suivre les travaux durant les différentes phases et qu'en suite, ce comité prenne la forme d'un « Contrat de Ruisseau » afin d'obtenir à moyen terme l'assainissement complet du Vogelzangbeek. Ce n'est donc plus de la science fiction, mais un objectif réel que nous nous sommes fixé et qui est sur le point de se réaliser !

Autre objectif fixé était la remise en état initial de la parcelle Dema qui avait subi les conséquences d'un permis délivré de façon irrégulière et d'une extension illégale de la construction et du remblayage. L'évolution positive dans cette affaire a déjà été annoncée dans notre feuille de

(*) ABRÉVIATIONS : voir page 25

Beste vrienden,

Eerst en vooral willen wij hier een laatste afscheidsgroet brengen aan Jacques Simonet, Burgemeester van Anderlecht. Dankzij hem werd ons voorstel tot aanvraag om van Vogelzang ook een natuurreservaat te maken (voorstel dat door anderen in de vergeethoek was beland), in driedubbele versnelling opgevoerd. Nadat de aanvraag bij unanimité door de Gemeenteraad was aangenomen, werd ze ingediend bij de Regering. Op dit ogenblik doet het Kabinet van Minister E. Huytebroeck et Leefmilieu Brussel – BIM (*) het nodige om dit dossier af te ronden zodat de Regering een beslissing kan nemen. Hartelijk bedankt, Mijnheer Simonet ! Eens te meer heeft u het bewijs geleverd dat het welzijn van de Anderlechtenaren ook samenhangt met de bescherming van het leefmilieu en het behoud van het erfgoed. Hopelijk nemen anderen met evenveel vuur de fakkel van u over om het begonnen werk verder te zetten !

Zelf hebben wij geleerd dat je nooit moet aanvaarden dat er een deur voor je gesloten blijft. Ons natuurlijk erfgoed verdient immers deze erkenning. Wij hopen ook dat de middelen zullen worden vrijgemaakt om zijn buitengewone biodiversiteit te beheren.

In het verleden is er zeer ernstige schade toegebracht aan deze biodiversiteit, ondermeer door de onaanvaardbare verontreiniging die zowat elke biologische waarde van de Vogelzangbeek tot nul herleid heeft. Een eerste project voor een collector van Aquafin (Vlaams Gewest) dat in 2002 werd ingediend, was onaanvaardbaar. Het doel was immers niet de volledige sanering. Sindsdien hebben wij de evolutie van dit project op de voet gevolgd. Het biedt ons inderdaad goede vooruitzichten dat ijsvogels, watersalamanders, libellen en stekelbaarsjes ooit opnieuw een onderkomen vinden in of langs de Vogelzangbeek. Deze mogelijkheid wordt nu geboden doordat een nieuw project de installatie van een dubbele collector voorziet in de vallei. Sommigen geloofden er niet meer in of waren vergeten dat de sanering iets onvermijdelijks was geworden. Dankzij onze eisen en de steun van de KCML is het oorspronkelijke project nu gewijzigd in functie van een volledige herwaardering en de zo verhoopte sanering van de beek.

Na een nieuw openbaar onderzoek heeft de Overlegcommissie tijdens de vergadering van 12 september laatstleden groen licht gegeven om met de begeleidings- en overlegprocedure verder te gaan. Op die manier kunnen de laatste verbeteringen worden aangebracht, de voorwaarden voor de uitvoering vastgelegd en de vergunning afgeleverd. Net zoals bij het openbaar onderzoek, zullen we er blijven op aandringen dat een begeleidingscomité de werken kan opvolgen gedurende de verschillende fasen en dat dit comité vervolgens de vorm aanneemt van een "Beek-contract" om op middellange termijn de volledige sanering van de Vogelzangbeek te bekomen. Het is dus geen science fiction meer, maar een reële doelstelling die wij ons hebben gesteld en die op het punt staat om gerealiseerd te worden !

Een andere doelstelling was het herstel in zijn oorspronkelijke staat van het Dema-perceel dat de nefaste gevolgen had ondergaan van een onregelmatig afgeleverde bouwvergunning en de illegale uitbreiding van het gebouw en de aanaarding. De positieve evolutie in dit dossier werd reeds in ons vorig contact-

(*) AFKORTINGEN: zie pagina 25

contact précédente. Dans l'article qui suit, nous racontons comment une histoire très mal commencée a pu se terminer en happy end car, dès à présent, la gestion du patrimoine naturel est assuré et un projet de réhabilitation est en cours.

Après le recours très controversé du CPAS (*) de Bruxelles et l'annulation du classement de la Vallée du Vogelzangbeek par le Conseil d'Etat qui s'en est suivie, la crainte que le patrimoine soit menacé par l'absence d'une protection efficace était réelle. Malgré les promesses, la décision d'entamer une nouvelle procédure de classement se faisait attendre et il a fallu une action commune orchestrée par notre ASBL, avec Bruxelles Nature, IEB et BRAL pour sensibiliser le monde politique.

Finalement, sur proposition du Ministre-Président et du SE E. Kir, le Gouvernement a décidé le 22 mars dernier d'entamer une nouvelle procédure de classement pour la Vallée du Vogelzangbeek. La nouvelle s'est répandue comme un feu de broussaille et les médias ont applaudi la décision. Il convient cependant de rester très prudents et attentifs, car c'est seulement en mars 2009 que la décision définitive pour le nouveau classement sera à l'ordre du jour. De plus, ce classement ne sera plus exactement comme le précédent, car si le périmètre de classement est resté plus ou moins pareil, toutes les zones de protection ont complètement disparu !!!

En principe, ces zones de protection étaient destinées à garantir une évolution harmonieuse entre le site classé et ses abords. Elles étaient définies en fonction des exigences de mise en valeur et de conservation intégrée. Au Vogelzang, le premier classement comprenait des zones de protection qui étaient conséquentes dans la partie centrale de la vallée (cimetière, champs et prairies) et au nord de l'allée de l'Hof ter Vleest et de la rue du Zuen.

La problématique concernant le non-respect du COBAT et de l'Avis indicatif obligatoire de la CRMS pour des projets situés en zones de protection est ainsi résolue, puisqu'il n'y en a plus ! Dans le futur, nous ne pouvons donc plus faire appel à cette protection, ni compter sur l'expertise de la CRMS pour défendre le site contre des projets agressifs ou des actes dégradants qui interviennent à l'extérieur du périmètre. Cette évolution ne nous plaît guère, car nous estimons qu'en matière de conservation de notre patri-moine naturel, nous ne pouvons pas admettre cette menace.

Nous allons donc interroger le SE E. Kir pour connaître la véritable raison de ce recul en matière de protection et demander des garanties bétonnées pour que le site soit à l'abri de nouvelles agressions. Lors d'aménagements ou de projets d'urbanisation qui touchent à son périmètre, l'absence des zones de protection doit être compensée par l'application automatique de mesures de protection similaires et efficaces, par exemple : zones non aedificandi, zones tampons & plantations, respect du paysage, de son caractère rural et de ses valeurs biologiques existantes, gestion différenciée, ...).

Si ces garanties sont insuffisantes ou inexistantes, nous proposerons aux 12 associations qui sont à l'origine de la demande de classement (1995), à Bruxelles Nature, à BRAL et IEB, un communiqué de presse commun pour rectifier les communiqués incomplets et erronés du

blad aangekondigd. In het artikel dat volgt vind je het hele verhaal van deze geschiedenis die op een zeer slechte leest was begonnen maar op een happy end is uitgedraaid. Het beheer van het natuurlijk erfgoed is er immers verzekerd en momenteel loopt er een herwaarderingsproject.

Na het zeer betwiste beroep van het Brusselse OCMW (*) en de vernietiging van het beschermingsbesluit voor de Vogelzangbeekvallei door de Raad van State, bestond er een reële vrees dat het erfgoed bedreigd zou worden door de afwezigheid van een efficiënte bescherming. Ondanks de beloftes liet de beslissing om een nieuwe beschermingsprocedure op te starten op zich wachten en een door onze VZW geleide gemeenschappelijke actie, samen met Brussel Natuur, BRAL en IEB, was nodig om de politieke wereld te sensibiliseren.

Uiteindelijk heeft de Regering op voorstel van de Minister-President en van Staatssecretaris E. Kir beslist om een nieuwe beschermingsprocedure voor de Vogelzangbeekvallei op te starten. Het nieuws verspreidde zich als een lopend vuurtje en de media juichten de beslissing toe. Niettemin moeten we zeer voorzichtig en waakzaam blijven, want het is slechts in maart 2009 dat de definitieve beslissing voor een nieuwe bescherming aan de orde van de dag staat. Bovendien zal die bescherming niet meer helemaal zijn zoals de vorige, want zo de begrenzing van de bescherming al min of meer dezelfde is gebleven, zijn al de vrijwaringszones volledig verdwenen !!!

In principe waren die vrijwaringszones bestemd om een passende overgang te waarborgen tussen het beschermde gebied en zijn omgeving. Ze waren afgebakend in functie van de vereisten inzake herwaardering en integrale bescherming. In Vogelzang omvatte het eerste beschermingsbesluit vrijwaringszones die belangrijk waren in het centrale gedeelte van de vallei (kerkhof, velden en weilanden) en ten noorden van de Hof ter Vleestdreef en de Zuenstraat.

De problematiek met betrekking tot het niet respecteren van het BWRO en het niet-eensluidend verplichte advies van de KCML voor projecten in de vrijwaringszones is dus opgelost, aangezien er nu geen vrijwaringszones meer zijn ! In de toekomst zullen wij dus geen beroep meer kunnen doen op deze bescherming, noch op de expertise van de KCML om het gebied te verdedigen tegen agressieve projecten of schadelijke handelingen die van buiten het begrensde gebied komen. Deze evolutie bevalt ons allerminst omdat wij de mening zijn toegedaan dat op het gebied van de bescherming van ons natuurlijk erfgoed wij dergelijke bedreigingen niet kunnen toestaan. Wij gaan SS E. Kir dus ondervragen om te weten wat de echte reden is van deze achter-uitgang op het vlak van bescherming en onwrikbare garanties eisen die het gebied tegen nieuwe agressies moeten behoeden. Bij inrichtingen of stedenbouwkundige projecten die aan het begrensde gebied raken, moet de afwezigheid van vrijwaringszones gecompenseerd worden door de automatische toepassing van evenwaardige en efficiënte beschermingsmaatregelen, bijvoorbeeld: onbebouwbare zones, bufferzones & aanplant, respect voor het landschap, zijn landelijk karakter en zijn bestaande biologische waarden, gedifferentieerd beheer, ...).

Indien de waarborgen onvoldoende of onbestaande zijn, zullen wij de 12 verenigingen die aan de oorsprong liggen van de beschermingsaanvraag (1995), evenals aan Brussel Natuur, IEB en BRAL, voorstellen samen een perscommuniqué uit te geven om de onvolledige en foute communiqués van de Regering en

D'autre part, la promesse faite à l'occasion de la première procédure de classement pour proposer une extension du périmètre de classement au Meylemeersch reste également au frigo. Globalement, nous n'avons donc, dans cette affaire, aucune raison d'être satisfaits ou de crier victoire.

Autre déception est le manque total d'une quelconque réaction à la publication de notre lettre ouverte (voir feuille de contact précédente). Il est incompréhensible que, d'une part le Collège propose une demande au Gouvernement pour agréer une partie du site comme réserve naturelle, que le Conseil Communal approuve à l'unanimité cette proposition et que, d'autre part, aucun échevin ou élu communal n'éprouve le besoin de soutenir ou de demander des précisions quant à nos revendications pour mettre en valeur ce patrimoine naturel commun des Anderlechtois. Les bénévoles de la CCN Vogelzang CBN (*) ne savent plus à quel saint se vouer !

Sans intérêt l'environnement des habitants ?

Sans intérêt la déchéance du Kattekasteel ?

Sans intérêt la gestion différenciée de nos espaces verts ?

Sans intérêt l'éducation de nos enfants ?

Sans intérêt la dernière ferme du Meylemeersch ?

Sans intérêt le bien-être des habitants ?

Sans intérêt la protection de notre patrimoine naturel ?

Sans intérêt la réhabilitation du Vogelzang ?

Sans intérêt la conservation de nos paysages ruraux ?

Sans intérêt le développement durable ?

Sans intérêt la biodiversité ?

Sans intérêt les espaces verts classés ?

Sans intérêt les efforts des bénévoles ? ...

Alors mesdames et messieurs les élus, réveillez-vous !

Avez-vous déjà oublié vos promesses ?

Heureusement, il y a des exceptions ! Ainsi, suite à nos remarques, formulées lors de l'enquête publique organisée à la demande de l'ULB pour la régularisation d'un parking, l'Echevin M. Akouz, chargé des travaux publics et de la mobilité, a proposé d'examiner ensemble le problème des stationnements sauvages le long de la rue Meylemeersch.

Par ailleurs, nous avons été étonnés qu'après plus de dix années d'abandon et de dégradation à l'état de chancre, le n° 1447 de la chaussée de Mons a reçu, début de cette année, une nouvelle toiture ! Etant donné le manque d'informations concernant ce projet, nous avons interrogé l'Echevine F. El Ikdimi, chargée des propriétés communales et nous avons été informés qu'il s'agit uniquement de travaux de consolidation et qu'aucune réaffectation du bâtiment n'était prévue à ce jour. Nous nous réjouissons que la Commune ait enfin décidé de prendre des mesures pour conserver notre patrimoine, même si la mise en œuvre et la suite laissent à désirer (chantier ouvert à tous, sans protection, sans interdictions, présence de gravas de tuiles, de briques, d'éclats de verre, ...). Actuellement, l'état du chantier reste inacceptable et préoccupant, car il constitue une véritable incitation à d'autres dégradations. Dans la foulée, nous avons demandé si des travaux semblables étaient prévus pour les autres propriétés communales abandonnées rue Vogelzang. La réponse fut : budgets demandés, mais pas accordés ! Par contre, les budgets pour l'extension et l'équipement du Centre sportif

Verder zit de bij de eerste beschermingsprocedure gedane belofte om het begrensde gebied uit te breiden naar de Mijlenmeers, ook nog steeds in de koelkast. Globaal bekeken is er in deze zaak dus geen enkele reden om voldaan te zijn of om victorie te kraaien.

Een andere ontgoocheling is dat het ons totaal ontbreekt aan enige reactie op de publicatie van onze open brief (zie vorig contactblad). Het is onbegrijpelijk dat het College een aanvraag indient bij de Regering om een gedeelte van het gebied als natuureservaat te laten erkennen en dat de Gemeenteraad dit voorstel bij unanimité goedkeurt, en dat anderzijds geen enkele schepen of verkozen gemeenteraadslid het nodig vindt om zijn steun te betuigen of preciseringen te vragen met betrekking tot onze eisen om het gemeenschappelijk natuurlijk erfgoed van de Anderlechtenaren te valoriseren. De vrijwilligers van de CCN Vogelzang CBN (*) weten niet meer welke kant zij uit moeten !

Het leefmilieu van de inwoners, is dat niet belangrijk?

De aftakeling van het Kattekasteel, onbelangrijk?

Gedifferentieerd beheer voor onze groene zones, onbelangrijk?

De opvoeding van onze kinderen, niet belangrijk?

De laatste hoeve van de Mijlenmeers, niet belangrijk?

Het welzijn van inwoners, niet belangrijk?

De bescherming van ons natuurlijk erfgoed, niet belangrijk?

De herwaardering van Vogelzang, niet belangrijk?

Het behoud van het landelijk karakter van onze landschappen, niet belangrijk?

Duurzame ontwikkeling, onbelangrijk?

Biodiversiteit, onbelangrijk?

Beschermde groene zones, onbelangrijk?

Inspanningen van de vrijwilligers, niet belangrijk?

Welnu dan, dames en heren verkozenen, wordt wakker ! Of zijn de verkiezingsbeloften al vergeten?

Gelukkig zijn er uitzonderingen ! In gevolge onze opmerkingen, geformuleerd bij het openbaar onderzoek dat op vraag van de ULB was georganiseerd om een parking te regulariseren, heeft Schepen M. Akouz, die bevoegd is voor openbare werken en mobiliteit, voorgesteld om het probleem van het wildparkeren in de Mijlenmeersstraat samen te onderzoeken.

Overigens waren wij ook verbaasd dat na meer dan 10 jaar van verwaarlozing en aftakeling tot een ware kankerplek, het nr. 1447 op de Bergensesteenweg begin dit jaar een nieuw dak heeft gekregen ! Gezien het gebrek aan informatie betreffende dit project, hebben wij de Schepen F. El Ikdimi, die bevoegd is voor de gemeentelijke eigendommen, hierover ondervraagd. Ons werd meegedeeld dat het uitsluitend om instandhoudingswerken ging en dat er op dit ogenblik geen enkele herbesteding was voorzien voor dit gebouw. Wij verheugen ons erover dat de Gemeente eindelijk heeft beslist maatregelen te nemen om ons erfgoed in stand te houden, zelfs indien de uitvoering en het vervolg te wensen overlaat (werf open voor iedereen, zonder bescherming, zonder verbodsbepalingen, aanwezigheid van dakpannen, bakstenen, glasscherven, ...). Momenteel blijft de toestand van de werf onaanvaardbaar en zorgwekkend, want die blijft mensen aanzetten om nog meer schade aan te brengen. In aansluiting hierop hebben wij gevraagd of gelijkaardige werken ook voorzien waren voor de andere verwaarloosde eigendommen in de Vogelzangstraat. Het antwoord luidde: de budgetten zijn aangevraagd, maar niet toegekend !

du Vogelzang semblent sans limites (?).

(*) *ABRÉVIATIONS* : voir page 25

Une protection incomplète du site et le manque d'intérêt pour notre patrimoine naturel pourraient à l'avenir être la source de problèmes insurmontables, car ce sont là deux objectifs majeurs de notre association qui seraient mis en porte-à-faux. Pour nos bénévoles, trop peu nombreux, leur capacité de faire face aux menaces pourrait alors atteindre ses limites. Si en plus des moyens législatifs et l'intérêt, les moyens humains et financiers venaient à manquer, le risque est grand qu'un jour ils soient découragés et dépassés par les événements.

Les dernières années, notre intervention lors de multiples enquêtes publiques pour des projets qui formaient une menace pour le site a été nécessaire. L'accompagnement de travaux de remise en état ou de réhabilitation demande également du temps et des efforts importants. D'autre part, l'organisation des visites guidées et de la gestion ainsi que la publication de ce périodique sont indispensables pour sensibiliser le grand public en faveur de son patrimoine naturel. Les tâches administratives imposées par une législation de plus en plus contraignante pour les asbl sont également devenues une charge importante pour nos dirigeants et prennent de plus en plus de temps. On se demande d'ailleurs si certains devoirs, actuellement assumés de façon remarquable par nos bénévoles, ne pourraient pas faire l'objet d'une convention ALE (*), subsidiée par la Commune (propriétaire) et la Région (Bruxelles Environnement - IBGE) ?

Si nous voulons rester efficaces pour défendre, pour gérer et pour développer les valeurs naturelles de la vallée du Vogelzangbeek, nous devons renforcer nos capacités d'actions et rester présents à tous les niveaux de décision – donc être plus nombreux et plus actifs. N'hésitez donc pas à venir rejoindre notre équipe de choc !

Cependant, les efforts et un soutien plus important doivent venir des autorités communales et régionales, car nous le rappelons, il s'agit d'un patrimoine commun !

Certaines lacunes, surtout au niveau communal sont inacceptables et ont été appelées dans notre lettre ouverte. Nous demandons à tous ceux qui sont concernés de la lire (ou la relire) attentivement et de rechercher avec nous les solutions qui s'imposent.

Au niveau régional, on peut surtout regretter le manque d'intérêt pour les projets éducatifs proposés. Le prétexte que les constructions pour abriter ces projets ne sont pas disponibles est faux, car celles-ci sont toutes inoccupées – tellement inoccupées et abandonnées qu'elles sont devenues de véritables chancres. Le cloisonnement des différents niveaux de pouvoir (SDRB, Commune, Région, ...) ne peut en aucun cas être un frein sur le développement d'une véritable politique d'éducation en faveur de la qualité de notre environnement et celui des générations futures. La formation et la sensibilisation de nos enfants en cette matière seront également déterminantes pour leur qualité de vie.

Actuellement, le manque d'intérêt et de décision (et donc de moyens) en faveur d'une telle politique reste inacceptable, car les opportunités qui existent dans la vallée du Vogelzangbeek n'y resteront pas éternellement. Alors finissons-en avec les beaux discours et agissons !

Daarentegen lijken de budgetten voor de uitbreiding en de uitrusting van het Sportcentrum van Vogelzang geen grenzen te kennen (?).

(*) *AFKORTINGEN*: zie pagina 25

Een onvolledige bescherming van het gebied en het gebrek aan belangstelling voor ons natuurlijk erfgoed zouden in de toekomst aan de oorzaak kunnen liggen van onoverkomelijke problemen, want dan zijn er twee hoofddoelstellingen van onze vereniging niet meer haalbaar. Onze vrijwilligers zijn niet zo talrijk en als de limiet van hun mogelijkheden bereikt wordt, blijven ze de bedreigingen misschien niet meer de baas. Indien naast wettelijke middelen en belangstelling, ook de menselijke en financiële inbreng gaat ontbreken, is het risico groot dat ze ontmoedigd geraken en de gebeurtenissen niet meer aan kunnen.

De laatste jaren was onze tussenkomst nodig tijdens verscheidene openbare onderzoeken m.b.t. projecten die een bedreiging voor het gebied vormden. De begeleiding van herstel- of herwaarderingswerken vraagt ook tijd en belangrijke inspanningen. Aan de andere kant zijn de organisatie van de geleide bezoeken en van het beheer, evenals de publicatie van dit tijdschrift, onontbeerlijk om het grote publiek te sensibiliseren ten gunste van het natuurlijk erfgoed. De administratieve taken, die worden opgelegd door een wetgeving die steeds strikter wordt, zijn ook een belangrijke belasting voor onze bestuurders geworden en slopen steeds meer tijd op. Wij vragen ons trouwens af of sommige taken, die op dit ogenblik op een opmerkelijke manier door onze vrijwilligers op zich worden genomen, niet kunnen geregeld worden binnen het kader van een door de Gemeente (eigenaar) en het Gewest (Leefmilieu Brussel – BIM) gesubsidieerde GESCO-overeenkomst ? (*)

Indien wij de natuurwaarden van de Vogelzangbeekvallei efficiënt willen blijven verdedigen, beheren en ontwikkelen, moeten wij onze actiemogelijkheden versterken en op alle beslissingsniveaus aanwezig blijven – dus met meer mensen actiever kunnen zijn. Aarzel dan ook niet om onze eerstelijns-ploeg te verwoegen !

De belangrijkste inspanningen en steun moeten echter van de gemeentelijke en gewestelijke overheden komen, want zoals reeds gezegd, het gaat om ons gemeenschappelijk erfgoed ! Bepaalde lacunes, vooral op het gemeentelijk niveau, zijn onaanvaardbaar en werden herhaald in onze open brief. Wij vragen aan alle betrokkenen om hem aandachtig te lezen (of te herlezen) en met ons te zoeken naar de oplossingen die zich opdringen.

Op gewestelijk niveau valt vooral het gebrek aan belangstelling voor de voorgestelde educatieve projecten te betreuren. Het voorwendsel dat de gebouwen om deze projecten in onder te brengen niet beschikbaar zijn, is vals, want geen enkel gebouw wordt gebruikt – en ze liggen er ongebruikt en zo verwaarloosd bij dat het ondertussen echte kankerplekken zijn geworden. De bevoegdheidsverdeling tussen de verschillende beleidsniveaus (GOMB, Gemeente, Gewest, ...) mag onder geen enkel beding een rem zijn op de ontwikkeling van een echt beleid gericht op een opvoeding ten gunste van de kwaliteit van ons leefmilieu en dat van de toekomstige generaties. Vorming en sensibilisering van onze kinderen in deze materie zullen dus ook bepalend zijn voor de kwaliteit van hun levenskader.

Het gebrek aan interesse en het achterwege blijven van beslissingen (en dus van middelen) ten gunste van zo'n politiek

is onaanvaardbaar, want de kansen die er in de Vogelzangbeekvallei voor het grijpen liggen zullen niet eeuwig blijven bestaan. Laat ons bijgevolg ophouden met mooie praatjes en eindelijk aan de slag gaan !

(*) AFKORTINGEN: zie pagina 25

RECONQUÊTE d'une zone humide FIN et ... SUITE

Dans notre Feuille de Contact n°9/2004, notre article « Dérive à la rue du Zuen » faisait état d'un jugement prononcé par le Tribunal de première instance de Bruxelles pour le cas d'une construction illégale rue du Zuen. Cette histoire s'est terminée de façon satisfaisante et est à présent un exemple à citer pour illustrer une action de défense et la reconquête par la Nature par la suite. Le dossier, à la fois complexe et simple, mérite qu'on complète la fin de l'histoire et qu'on vous raconte la suite.

RÉSUMÉ

(Pour pouvoir savourer toute l'ampleur de notre victoire et si vous avez conservé la feuille de contact, il convient de lire ou de relire notre premier article sur cette histoire. Sinon, il est toujours disponible (malheureusement sans illustrations) sur: <http://users.edpnet.be/ccnvogelzangcbn/>)

Malgré une affectation en zone verte au PRAS (*) et une protection comme site classé, un ensemble de trois parcelles à la rue du Zuen a été ravagé par une construction, en partie illégale, et le remblayage des zones humides. Près du ruisseau, une première parcelle est reprise à l'intérieur du périmètre de classement (procédure 1996 et classement 1998) et le reste de l'ensemble est situé dans la zone de protection du site classé. La zone verte du PRAS couvre non seulement la parcelle classée, mais également une partie des deux autres parcelles jusqu'à hauteur de la bifurcation de la rue du Zuen, le reste est affecté en zone d'industrie urbaine.

Auparavant (1995), les parcelles avaient déjà subi des dégradations à cause de l'aménagement illégal d'un parking temporaire pour la SA Coca-Cola. Une demande de régularisation fut introduite après l'aménagement (sic) et le permis provisoire délivré par la Commune imposait des conditions strictes réclamées par l'IBGE, à savoir :

- le parking doit être limité à la zone d'industrie urbaine,
- le revêtement non polluant doit être enlevé lors de la remise en état du site,
- le sol et le relief doivent être remis à l'état initial,
- la durée du permis est strictement limitée à la durée du chantier de construction Coca-Cola.

Cette remise à l'état initial ne sera jamais réalisée (on verra plus loin) !

Avec horreur et stupéfaction, nous découvrons en 2001 une construction en phase finale. Nous nous demandions si le ciel nous tombait sur la tête ! Etant donné que l'enquête publique qui doit précéder l'octroi d'un permis est passée complètement inaperçue, nous avons été vérifier le dossier à

HEROVERING van een vochtige zone EINDE en ... VERVOLG

In ons Contactblad n°9/2004 maakten wij in ons artikel « Miskleun in de Zuunstraat » melding van een vonnis uitgesproken door de Rechtbank van Eerste Aanleg van Brussel, omtrent een illegaal bouwwerk in de Zuunstraat. Dit verhaal is gelukkig goed afgelopen en kan nu aangehaald worden als illustratief voorbeeld van een verdedigingsactie en nadien van de overwinning van de Natuur. Het dossier, dat tegelijk ingewikkeld en eenvoudig is, verdient dat we ook over het einde spreken en het vervolg vertellen.

SAMENVATTING

(Om de draagwijdte van onze overwinning echt te kunnen inschatten kan je, indien je het contactblad hebt bijgehouden, het eerste artikel over deze geschiedenis (her)lezen. Zo niet, is het nog steeds beschikbaar (spijtig genoeg zonder illustraties) op: <http://users.edpnet.be/ccnvogelzangcbn/>)

Hoewel ze in het GBP (*) de bestemming groene zone en een bescherming als beschermd gebied hadden, was een geheel van drie percelen in de Zuunstraat vernield door een gebouw dat gedeeltelijk illegaal was en door de aanaarding van de vochtige zones. Vlakbij de beek valt een eerste perceel binnen de begrenzing van de bescherming (procedure 1996 en bescherming 1998) en de rest van het geheel ligt in de vrijwaringszone van het beschermd gebied. De groene zone van het GBP dekt niet alleen het beschermde gedeelte, maar ook een deel van de twee andere percelen tot aan splitsing van de Zuunstraat, de rest is bestemd als stedelijke industriezone.

Eerder (1995) waren de percelen reeds aangetast door de illegale aanleg van een tijdelijke parking voor de NV Coca-Cola. Een aanvraag tot regularisatie werd geïntroduceerd na de aanleg (sic) en de door de Gemeente afgeleverde voorlopige vergunning legde voorwaarden op die door het BIM strikt geëist werden, namelijk:

- de parking was beperkt tot de stedelijke industriezone,
- de niet verontreinigende bekleding moest worden weggenomen bij het herstel van het terrein,
- grond en reliëf moeten hersteld zijn in oorspronkelijke staat,
- de duur van de vergunning wordt strikt beperkt tot de duur van de bouwverf van Coca Cola.

Zoals we verder zullen zien, kwam het nooit tot een herstel in zijn oorspronkelijke staat !

In 2001 ontdekten wij met verbazing en afschuw een bouwwerk in zijn eindfase. Wij vroegen ons af of het noodlot had toegeslagen! Het openbaar onderzoek dat aan het toekennen van een vergunning moet voorafgaan was volledig ongemerkt voorbij gegaan. Daarop gingen we het dossier

la Commune. Petit à petit, nous constatons qu'il s'agit non seulement d'un délit contre la législation en matière d'urbanisme, mais aussi d'un dysfonctionnement au niveau de la procédure d'octroi du permis.

(*) ABRÉVIATIONS : voir page 25

En effet, l'octroi du permis (délivré le 17/4/2001 par la Commune) n'a pas été accompagné de l'avis de la CRMS (*) pourtant obligatoire pour des projets situés en zone de protection d'un site classé. De plus, la façade arrière (sud) de la construction autorisée et son talus de remblais débordent dans la zone verte du PRAS. Les conditions qui accompagnent le permis sont dérisoires et insuffisantes pour protéger la zone verte du PRAS et le site classé. Un recours en annulation contre ce permis d'urbanisme n'était plus possible, car le délai légal était écoulé.

Plus grave encore, la permissivité du permis délivré de façon irrégulière a incité le maître d'ouvrage à prendre quelques libertés dans l'exécution de son projet. La construction est agrandie de 25m dans la zone verte et sur le site classé. Sur le restant de la surface, le relief est complètement modifié par un remblayage important (3m près du ruisseau).

Ces infractions sont dénoncées par la CCN Vogelzang CBN et les fonctionnaires régionaux de M&S et de l'Urbanisme dressent procès-verbal (13/9/2001). Vu le manque de suite à ces procès-verbaux, l'ASBL Bruxelles Nature décide de se pourvoir en justice et la CCN Vogelzang CBN est chargée de constituer un dossier à cette fin. La citation en cessation est déposée en mars 2003 par Maître J. Sambon et portée devant le Tribunal de première instance de Bruxelles le 16 mai 2003. Le jugement du 31 juillet 2003 fait droit à l'entière des demandes de Bruxelles Nature, reprend nos arguments et constate les infractions et la violation d'une norme de l'environnement (prescription PRAS). Il est également établi que le permis délivré à la SA Dema est entaché d'irrégularités car, non accompagné d'un avis de la CRMS. Le jugement est prononcé comme suit :

« La SA Dema est en conséquence condamnée à mettre un terme à toute atteinte au périmètre de la zone verte et de la zone classée du Vogelzang, et en conséquence de supprimer tous les actes et travaux exécutés sur la parcelle cadastrale visée, dans les 6 mois de la signification du jugement, à savoir la suppression de la partie illégale de la construction, l'enlèvement des remblais et la reconstitution du relief initial du terrain, et ce, sous peine d'une astreinte de 1.250 € par jour de retard ».

Devant l'implacabilité d'un tel jugement, devant l'évidence des faits et des arguments, la SA Dema a fait amende honorable, a accepté le jugement et a décidé de renoncer à se pourvoir en appel moyennant un allongement raisonnable du délai à 9 mois pour réaliser les travaux.

(*) ABRÉVIATIONS : voir page 25

nachecken bij de Gemeente. Beetje bij beetje stelden we vast dat het niet alleen ging om een inbreuk tegen de wetgeving op het vlak van stedenbouw, maar tevens om een procedurefout in de toekenning van de vergunning.

(*) AFKORTINGEN: zie pagina 25

Het toekennen van de vergunning op 17/4/2001 door de Gemeente was inderdaad niet vergezeld van een advies van de KCML (*) dat verplicht is voor projecten die gelegen zijn in de vrijwaringszone van een beschermd gebied. Bovendien liepen de achtergevel en het talud van de aanaarding over in de groene zone van het GBP. De voorwaarden bij de vergunning waren onvoldoende om de groene zone van het GBP en het beschermde gebied veilig te stellen. Een annulatieberoep tegen deze stedenbouwkundige vergunning was niet meer mogelijk, want de wettelijke termijn hiervoor was intussen verstreken.

Erger nog, de onregelmatig afgeleverde vergunning stond veel toe, wat de aannemer ertoe aanzette het niet al te nauw te nemen uitvoering van zijn project. Het bouwwerk werd 25 m vergroot in de groene zone en het beschermde gebied. Op de rest van de oppervlakte werd het reliëf volledig veranderd door een belangrijke aanaarding (3m vlakbij de beek).

Deze inbreuken werden aangeklaagd door de CCN Vogelzang CBN en de gewestelijke ambtenaren van M&L en Stedenbouw maakten een proces-verbaal op (19/9/2001). Deze proces-verbalen hadden echter geen gevolg en de VZW Brussel Natuur besliste een rechtsgeding aan te spannen. De CCN Vogelzang CBN werd belast met het opstellen van een dossier en in maart 2003 werd de ingebrekestelling door Meester J. Sambon neergelegd en op 16 mei 2003 voor de Rechtbank van eerste aanleg van Brussel gebracht. Het vonnis van 31 juli 2003 gaf gelijk aan de eisen van Brussel Natuur, nam onze argumenten over en stelde de inbreuken en de overtreding van een milieunorm (voorschrift GBP) vast. Ook werd bepaald dat de aan de NV Dema afgeleverde vergunning vol onregelmatigheden zat, want ze was niet vergezeld van een advies van de KCML. Het vonnis werd als volgt uitgesproken:

« De NV DEMA wordt bijgevolg veroordeeld om een einde te stellen aan elke aantasting van de begrenzing van de groene zone en van de beschermde zone van Vogelzang. Bijgevolg moet ze alle acties en uitgevoerde werken op het perceel in kwestie stoppen en verwijderen, binnen de 6 maanden vanaf de betekening van het vonnis, namelijk afbraak van het illegale deel van het gebouw, wegnemen van de aanaarding en herstel van het oorspronkelijke reliëf van het terrein, dit alles onder dwangsom van 1.250 € per dag vertraging ».

Gezien de onverbiddelijkheid van dit vonnis en de evidentie van de feiten en argumenten, erkende de NV DEMA openlijk haar ongelijk, aanvaardde ze het vonnis en besliste ze om niet in beroep te gaan, mits verkrijging van een redelijke verlenging tot 9 maanden om de herstelwerken uit te voeren.

(*) AFKORTINGEN: zie pagina 25

*Partie illégale de la construction
Illegaal gedeelte van het bebouw*

*Couche de remblais près du ruisseau
Laag aanaarding bij de beek*

TRAVAUX de REMISE EN ÉTAT

L'acte d'acquiescement dans lequel la SA Dema et l'ASBL (*) Bruxelles Nature se mettent d'accord sur le renoncement d'un recours et le délai complémentaire de 3 mois est signé le 3/9/2003. L'exécution de l'ordonnance du Tribunal, prononcée le 31/7/2003 est donc reportée à 9 mois, soit jusqu'au 31/5/2004.

La concertation

En octobre 2003, nous décidons en accord avec Bruxelles Nature et Maître J. Sambon de prendre contact avec la SA Dema pour positiver la remise en état du site. Suite à ce contact, nous apprenons que le démontage de la partie illégale sera confié à l'entreprise qui avait construit le bâtiment. Ces premiers contacts furent hésitants, car on ignore les intentions réelles de la SA Dema. Néanmoins, les astreintes prévues par le Tribunal jouent en notre faveur.

Le but de cette concertation est de pouvoir veiller à une remise en état correcte et d'amorcer la réhabilitation des lieux. Du point de vue maillage vert et bleu, l'enjeu est de taille, car la pollution du ruisseau et le remblayage de cette partie de la vallée constituent une rupture complète dans la coulée verte. La possibilité de pouvoir réhabiliter ce maillon manquant est donc au moins aussi important qu'une hypothétique remise en état au niveau urbanistique.

Le premier problème

Si au départ la SA Dema est d'accord avec le principe d'accompagnement et d'une reconstitution du relief suivant nos instructions, il est apparu en début 2004 que le respect du délai déjà allongé pourrait poser de sérieux problèmes. L'entreprise chargée des travaux ne semble pas pressée d'entamer ce chantier, car d'autres chantiers plus importants bénéficient d'une priorité pour elle évidente.

En voyant passer les 6 premiers mois sans la moindre activité sur le chantier, tout le monde s'est rendu compte que le délai imposé et allongé serait difficile à respecter.

Devant cette probabilité, Dema a demandé une nouvelle prolongation pour la reconstitution du relief.

Lors d'une réunion le 30 mars 2004, il est convenu que Dema exécutera le jugement en ce qui concerne le démontage de la partie illégale du bâtiment comme prévu au plus tard le 31 mai. En ce qui concerne la remise en état d'origine du relief, Dema s'engage à respecter un plan de reconstitution à établir par la CCN Vogelzang CBN. En

HERSTELWERKZAAMHEDEN

De acte waarin de NV Dema en de VZW (*) Brussel Natuur zich akkoord verklaren over het afzien van een beroep en een bijkomend uitstel van 3 maanden wordt op 3/9/2003 ondertekend. De uitvoering van het op 31/7/2003 uitgevaardigde maatregel van de Rechtbank, wordt met 9 maanden verlengd, dus tot 31/05/2004.

Het overleg

In oktober 2003 beslissen wij, samen met Brussel Natuur en Meester J. Sambon, contact op te nemen met de NV Dema om een positieve toon te geven aan de herstellingswerken. Bij dit contact vernemen we dat de afbraak van het illegaal gedeelte zal worden toevertrouwd aan de aannemer die het gebouw had opgetrokken. De contacten zijn aarzelend want de bedoelingen van de NV Dema zijn niet gekend, maar de door de Rechtbank voorziene dwangsommen spelen in ons voordeel.

Het doel van dit overleg is te kunnen waken over een juist herstel in oorspronkelijke staat en de herwaardering van de plek aan te vatten. De inzet voor het groene en blauwe netwerk is enorm, want de vervuiling van de beek en de aanaarding op het perceel vormen immers een volledige breuk in het netwerk. De mogelijkheid om de ontbrekende groene schakel te kunnen herstellen is dus op zijn minst even belangrijk als een hypo-thetisch herstel op stedenbouwkundig vlak.

Eerste probleem

In het begin is de NV Dema het eens met het principe van een begeleiding en van een herstel van het reliëf volgens onze richtlijnen. Begin 2004 blijkt echter dat het respecteren van de al opgeschoven deadlines serieuze problemen met zich mee zou brengen. De onderneming, die met de werken is belast, lijkt niet bepaald gehaast om de werf aan te vatten, want andere belangrijker werven genieten voor hen prioriteit.

Omdat de 6 eerste maanden voorbijgaan zonder de minste activiteit op de werf, gaat iedereen beseffen dat de opgelegde en reeds verlengde termijn moeilijk zal kunnen worden gerespecteerd. Daarom vraagt Dema een nieuwe verlenging voor het herstel van het reliëf.

Tijdens een vergadering op 30 maart 2004 wordt overeengekomen dat Dema het vonnis, wat betreft de afbraak van het illegale gedeelte van het gebouw, zoals voorzien zal uitvoeren tegen ten laatste 31 mei. Wat betreft het herstel in zijn oorspronkelijke staat van het reliëf engageert Dema zich om een

contrepartie, le délai pour ces travaux est prolongé de 2 mois supplémentaires, soit au plus tard fin juillet 2004. De plus, Dema accorde à la CCN Vogelzang CBN un droit de gestion et d'entretien pour la partie du terrain situé en zone verte. D'autre part, après la réhabilitation du site, nous proposerons à la RBC le rachat de cette partie.

Cet accord a fait grincer les dents, car certains voyaient en cette nouvelle prolongation un signe de faiblesse. Il est vrai que l'application éventuelle des astreintes devenait plus compliquée. Par contre, nous avons obtenu le droit de pouvoir accompagner la remise en état, mais surtout, la reconstitution du relief initial, comme nous le voulions, était également acceptée. La CCN Vogelzang CBN est chargée

(*) ABRÉVIATIONS : voir page 25

d'établir un dossier détaillé pour cette reconstitution, et lors de l'enlèvement des remblais, ce document devra être respecté à la lettre par l'entrepreneur. Notre crainte que l'interprétation du terme 'relief initial' laisse la porte ouverte à un nouveau désaccord sera ainsi écartée.

Les difficultés pour faire intervenir l'entrepreneur dans le délai prévu n'en sont pour autant pas résolues et peu après, nous avons été contraints d'exiger de la part de Dema des preuves de sa bonne foi et de nous transmettre copie de sa commande pour ces travaux et les délais à respecter.

Projet de reconstitution du relief initial

L'étude et l'établissement du dossier et des plans sont confiés à Gaspard Jedwab, Jardiniste/Paysagiste qui était déjà intervenu pour la conception des panneaux d'information ornant les 3 entrées de la partie centrale de la vallée.

Le dossier complet est transmis à Dema le 26 avril 2004.

Pour établir le relief initial, plusieurs points de référence sont présents sur le site et indiquent avec bonne précision ce que devait être le niveau originel du sol :

- les pieds du pylône (à moitié enterrés sous remblai),
- la clôture en plaques de béton entre le pylône et la rue,
- le niveau des parcelles voisines (Bxl. Form. & VDAB (*)),
- le fossé de drainage au bord de ces parcelles,
- le niveau de la rue du Zuen,
- le fossé de drainage et le potager de l'autre côté de la rue.

Comme sur les parcelles voisines, le relief représentera une pente douce vers le ruisseau et plusieurs dépressions qui seront alimentées par les eaux de toiture (ce qui garantira une mise sous eau plus permanente). Le trop-plein se fera par le fossé de drainage existant dont le niveau sera adapté afin de maintenir le plus longtemps possible l'eau sur le site. Le long du ruisseau, le tracé de la PVR sera surélevé de façon à assurer le passage à sec et de former une digue basse.

Les zones humides ainsi reconstituées seront laissées à la recolonisation d'une végétation spontanée et seront gérées de façon à maintenir un biotope ouvert. Entre la chaussée de Mons et la rue du Zuen, on obtiendra ainsi une alternance de jeune saulaie marécageuse, de friches humides, de vieille saulaie inondée et de nouvelles zones humides reconstituées. Plus tard, clôtures, accès, haies et autres plantations viendront compléter la réhabilitation de la parcelle.

La reconstitution du relief ordonnée par le tribunal est bien sûr l'objectif premier de notre action et répond aux exigences du jugement. Mais ce qui est à nos yeux au moins aussi important est de rétablir la connexion avec le canal et

herstelplan te respecteren opgemaakt door de CCN Vogelzang CBN. Als tegenprestatie wordt de deadline voor deze werken verlengd tot ten laatste eind juli 2004. Bovendien kent Dema aan de CCN Vogelzang CBN het recht toe om het gedeelte dat in de groene zone ligt te beheren en te onderhouden. Anderzijds gaan wij aan het BHG voorstellen om na de herwaardering van het gebied dit gedeelte aan te kopen.

Dit akkoord gaat gepaard met enig tandengeknars, want sommigen zien in deze nieuwe verlenging een teken van zwakte. Het is waar dat de eventuele toepassing van de dwang-sommen ingewikkelder wordt, maar wij krijgen het recht om het herstelwerkzaamheden te begeleiden. Ook het herstel van het oorspronkelijke reliëf zoals wij het willen, wordt aanvaard. De CCN Vogelzang CBN wordt belast met het opstellen van

(*) AFKORTINGEN: zie pagina 25

een gedetailleerd dossier voor het reliëfherstel en bij het afgraven van de gronden zal dit document gerespecteerd moeten worden door de aannemer. Onze vrees dat de interpretatie van de term 'oorspronkelijk reliëf' aanleiding zou geven tot een nieuw meningsverschil, wordt zo opzij geschoven.

De moeilijkheden om de aannemer op tijd te laten beginnen zijn daarmee niet van de baan en kort nadien zien wij ons genoodzaakt bewijzen van goede trouw van Dema te eisen en ons een kopie over te maken van de order van de werken en de te respecteren termijnen.

Project om het oorspronkelijke reliëf te herstellen

De studie en de samenstelling van het dossier worden toevertrouwd aan Gaspard Jedwab, Landschapsarchitect die reeds opdracht kreeg voor het ontwerp van de informatieborden die de drie ingangen van het centrale gedeelte van de vallei sieren. Het dossier wordt overgemaakt aan Dema op 26 april 2004.

Om het oude reliëf te bepalen zijn er verschillende referentiepunten aanwezig op het terrein, die met precisie aanduiden wat het oorspronkelijke niveau van de grond moet geweest zijn :

- de voeten van de pyloon (verzonken in de aanarding),
- de afsluiting in betonplaten tussen de pyloon en de straat,
- het niveau van de buurpercelen (Bxl. Form. & VDAB (*)),
- de draineringsgracht langs die percelen,
- het niveau van de Zuenstraat,
- de draineringsgracht en moestuin langs de Zuenstraat.

Zoals bij de andere percelen zal het reliëf een zachte glooiing naar de beek hebben en verscheidene depressies die gevoed worden door het water van de daken (een waarborg dat het geheel min of meer permanent onder water blijft). De overloop zal gebeuren via de bestaande draineringsgracht. Het niveau zal worden aangepast om het water zo lang mogelijk op het houden. Langs de beek zal de GGW hoger komen te liggen om droog te blijven en een lage dijk te vormen. De natuurherstel van de vochtige zones zal gebeuren door spontane planten-groei en zal beheerd worden als een open biotoop. Tussen de Bergensesteenweg en de Zuenstraat zal er zo een afwisseling worden verkregen van een moerassig jong wilgenbosje, vochtige ruigten, een overstroomd oud wilgenbosje en nieuwe herstelde vochtige zones. Later zullen afsluitingen, toegang, hagen en andere aanplantingen de herwaardering van het perceel komen vervolledigen.

Het door de rechtbank opgelegde herstel van het reliëf is uiteraard de eerste doelstelling van onze actie en beantwoordt

la vallée de la Senne. La continuité du maillage vert et bleu avec ses fonctions biologiques et/ou écologiques est indispensable dans les deux sens pour assurer à la fois le développement des valeurs naturelles de la vallée du Vogelzangbeek et celles de la vallée de la Senne. Autre fonction prévue par le maillage vert est celui de la Promenade Verte Régionale. La réhabilitation envisagée vise également l'aménagement d'un tronçon de la promenade.

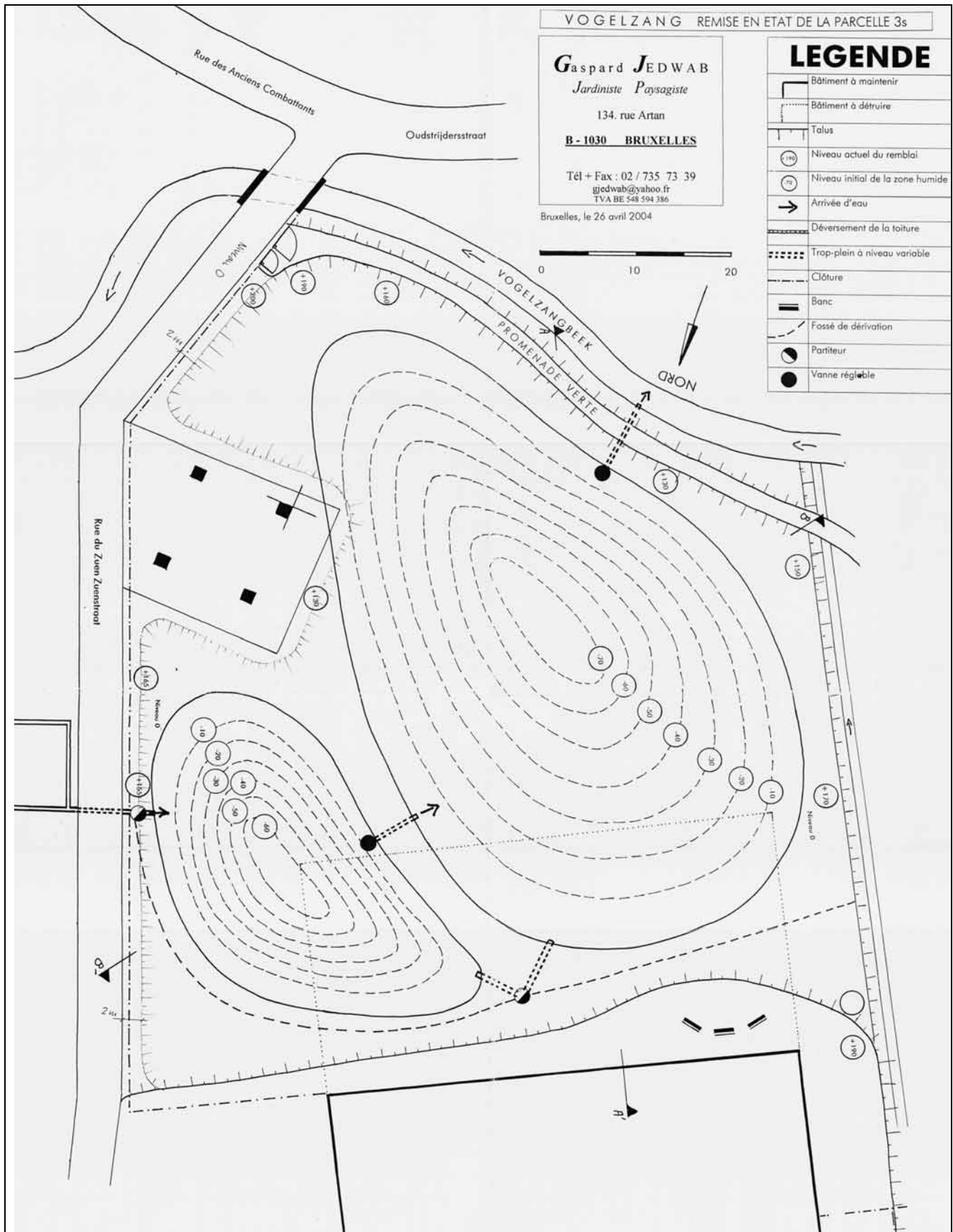
Afin d'écartier tout malentendu lors de l'exécution des travaux, nous demandons à Dema de signer un exemplaire du dossier pour approbation. En même temps, nous insistons sur la nécessité de marquer également son accord sur les autres points convenus. Ceci est en effet la seule garantie qu'une collaboration soit possible dans le futur.

(*) *ABRÉVIATIONS* : voir page 25

aan de eisen van het vonnis. Maar wat in onze ogen even belangrijk lijkt is de verbinding met het kanaalzone en de Zennevallei. De continuïteit van het groene en blauwe netwerk met zijn biologische en/of ecologische functies is onontbeerlijk in de twee richtingen om tegelijk de ontwikkeling van de natuurwaarden van de Vogelzangbeekvallei en de Zenne-vallei te verzekeren. Een andere door het groene netwerk voorziene functie is die van de Gewestelijke Groene Wandeling. De beoogde herwaardering heeft ook tot doel een stuk van deze wandeling in te richten.

Om elk misverstand te vermijden tijdens de uitvoering van deze werken, vragen wij aan Dema om een exemplaar van het dossier ter goedkeuring te ondertekenen. Terzelfdertijd dringen wij er ook op aan dat zij hun akkoord geven voor al de andere overeengekomen punten. Dit is inderdaad de enige waarborg voor een verdere samenwerking in de toekomst.

(*) *AFKORTINGEN*: zie pagina 25

Plan de reconstitution du relief initial / Plan voor reliëfherstel in oorspronkelijke staat (G. Jedwab)

Début des travaux

Begin van de werken

Suivant le planning de l'entreprise, le déblayage commencera en juillet et le démontage du bâtiment en août. Le tout devrait être terminé fin septembre.

Le lundi 19 juillet 2004, on constate la présence d'engins (pèle mécanique) sur le chantier et les ouvriers ont commencé le démontage de la toiture. On nous promet la poursuite des travaux puis un arrêt (congé annuel du bâtiment) et la reprise en début août. Contrairement à ce qui avait été annoncé, les travaux se sont poursuivis et début août, la partie illégale du bâtiment est démontée (seule la dalle de fondation reste encore visible) ! Tout de suite après, le déblayage commence, mais apparemment les travaux de terrassement ne correspondent pas à ce qui avait été convenu. Le 3 août, nous intervenons directement sur chantier pour donner des instructions correctes. Le 10 août, nous participons à une réunion de chantier pour donner des précisions quant au niveau de départ à prendre en compte pour la reconstitution du relief initial (dossier G. Jedwab).

On peut alors également constater qu'une partie de la dalle de fondation a déjà été enlevée. Par contre, les travaux du bâtiment sont à l'arrêt, car on attend la fourniture du revêtement de la nouvelle façade.

Nous avons été agréablement surpris que ces travaux aient également attiré l'attention des administrations régionales (M&S et Urbanisme) dont les fonctionnaires ont visité le chantier le 6 septembre.

*Partie illégale du bâtiment démontée
Illegaal gedeelte van het gebouw afgebroken*

LES VIEUX DÉMONS

Une nouvelle réunion de chantier est organisée à notre demande le 15 septembre 2004. A ce moment, le chantier est à l'arrêt, car le nouveau revêtement de la façade déjà sur place attend encore la livraison de sa structure métallique permettant le placement.

Nous constatons aussi que le déblayage a mis à jour le revêtement du parking temporaire et illégal de Coca-Cola. En principe, ce revêtement aurait dû être enlevé et nous sommes donc témoin d'une nouvelle irrégularité sur le site. Dema s'étonne, accuse le propriétaire précédent de lui avoir caché ce vice et va examiner comment elle pourrait récupérer les frais de cette partie du déblayage.

(* *ABRÉVIATIONS : voir page 25*)

Volgens de planning van de onderneming begint het afgraven van de aanaarding in juli en de afbraak van het gebouw in augustus. Alles zou klaar moeten zijn voor september.

Op maandag 19 juli 2004 wordt de aanwezigheid van graafmachines op de werf vastgesteld en de werklui beginnen met de afbraak van het dak. Men belooft ons het vervolg van de werken, daarna een stop (jaarlijks bouwverlof) en het hernemen van de werken begin augustus. In tegenstelling tot wat is aangekondigd, gaan de werken toch door en begin augustus is het illegale gedeelte van het gebouw afgebroken (enkel de funderingsplaat blijft nog zichtbaar) ! Meteen daarna beginnen de afgraafwerken, maar blijkbaar komen deze werken niet overeen met wat afgesproken is. Op 3 augustus komen wij rechtstreeks tussen op de werf om juiste instructies te geven. Op 10 augustus nemen we deel aan een werfvergadering om preciseringen te verstrekken betreffende het vertrekniveau waarmee rekening moet worden gehouden bij het herstel in zijn oorspronkelijke vorm van het reliëf (dossier G. Jedwab).

Ook wordt vastgesteld dat een deel van de funderingsplaat al is weggehaald. Daarentegen zijn de werken aan het gebouw stopgezet omdat men wacht op de levering van de nieuwe gevelbekleding.

We zijn aangenaam verrast dat deze werken ook de belangstelling trekken van de gewestelijke administraties (M&L en Stedenbouw) waarvan de ambtenaren de werf op 6 september bezoeken.

*Début du déblayage
Begin van de afgraving van de aanaarding*

OUDE SPOKEN

Een nieuwe werfvergadering wordt op onze vraag georganiseerd op 15 september 2004. De werf ligt op dat ogenblik stil omdat de nieuwe bekleding van de gevel (die al ter plaatse is) nog wacht op de levering van zijn metalen structuur die nodig is voor de plaatsing.

Ook merken we dat de afgraafwerken de asfaltbedekking van de tijdelijke en illegale parking van Coca-Cola hebben blootgelegd. In principe mocht die bedekking er niet meer zijn en we zijn dus getuige van een nieuwe onregelmatigheid op het terrein. Bij Dema is men verbaasd en beschuldigt men de vorige eigenaar ervan dit euvel te hebben verborgen. Zij gaan onderzoeken hoe ze de onkosten voor dit gedeelte zouden kunnen recupereren.

(* *AFKORTINGEN: zie pagina 25*)

*Mise à jour du parking Coca-Cola
Blootleggen van de Coca-Cola-parking*

*Traces des emplacements du parking Coca-Cola
Markering van de parkeerplaatsen Coca-Cola-parking*

Cette découverte allait chambarder tout le planning et il ne sera plus possible de terminer les travaux pour fin septembre !

Les travaux continuent cependant en octobre pour ce qui concerne le nouveau revêtement de la façade et le déblayage, sauf sur la partie revêtement parking Coca-Cola. En effet, pour cette partie, Dema a décidé d'arrêter le déblayage, et la reconstitution complète du relief initial reste donc en suspens jusqu'après l'expertise qui doit prouver la présence du revêtement.

Début novembre, le nouveau revêtement de la façade est mis en place et le déblayage a atteint la limite prévue, mais le revêtement du parking Coca-Cola est toujours là ! Pour être en conformité avec le jugement, il reste donc :

- l'achèvement de la nouvelle façade,
- l'enlèvement et l'évacuation de la dalle de fondation le long de la nouvelle façade,
- l'enlèvement et l'évacuation du revêtement et des déblais à l'endroit de l'ancien accès du parking Dema,
- l'enlèvement et l'évacuation de l'ancien revêtement du parking temporaire Coca-Cola,
- la reconstitution du relief initial, c.a.d. la création des deux dépressions selon le plan de G. Jedwab,
- la finalisation des abords de la rue du Zuen selon nos instructions.

Deze ontdekking zou heel de planning in de war sturen en het onmogelijk maken om de werken voor einde september af te krijgen !

De werken gaan echter door in oktober voor wat de nieuwe bekleding van de gevel en afgraafwerken betreft, behalve voor het gedeelte van de bedekking van de Coca-Cola-parking. Voor dit gedeelte heeft Dema inderdaad beslist de graafwerken stop te zetten, en het herstel in zijn oorspronkelijke staat moet dus wachten tot de expertise, die de aanwezigheid van de bedekking moet aantonen, is verricht.

Begin november wordt de nieuwe bekleding van de gevel aangebracht en voor de graafwerken is de voorziene grens bereikt, maar de asfaltbedekking van de Coca-Cola-parking is er nog steeds ! Om in orde te blijven met het vonnis moet dus nog :

- de nieuwe gevel worden afgewerkt
- de funderingsplaat langs de nieuwe gevel worden afgebroken en weggehaald
- de asfaltbedekking en de aanaarding aan de oude toegang tot de parking van Dema worden afgegraven en weggehaald,
- de oude asfaltbedekking van de tijdelijke parking van Coca-Cola worden afgegraven en weggehaald,
- het reliëf worden hersteld in zijn oorspronkelijke staat, d.w.z. het graven van twee depressies volgens het plan van G. Jedwab,
- de randen van de Zuenstraat worden afgewerkt volgens onze instructies.

*Arrêt des travaux novembre 2004
Stilgelegde werken in november 2004*

*Nouvelle façade du bâtiment DEMA
Nieuwe gevel van het DEMA-gebouw*

Dema engage alors une procédure en référé et demande une expertise judiciaire concernant le revêtement du parking temporaire de Coca-Cola. L'extrême urgence a été refusée et l'intervention de l'expert est donc attendue seulement dans 3 à 6 mois ! Pour la procédure de fond, la SA Dema demande la collaboration de Bruxelles Nature et si possible une intervention volontaire dans cette procédure. Cette intervention n'est pas souhaitée, mais nous promettons de collaborer pleinement à cette démarche.

Pour ce faire, nous transmettons une copie du dossier Coca-Cola à Dema. En même temps, Bruxelles Nature et la CCN Vogelzang CBN consultant Maître J. Sambon afin que celui-ci intervienne auprès de Maître I. Cooreman, avocat de la SA Dema pour connaître ses intentions quant à cette nouvelle situation. Le courrier du 22 novembre met en garde contre un arrêt définitif des travaux de remise en état, car ceci pourrait avoir comme conséquence que les astreintes ordonnées par le jugement soient sollicitées.

Les administrations chargées de suivre cette remise en état se sont également aperçu que le chantier inachevé était à l'arrêt. Suite à un rapport de visite dressé par A. Van Kerk de l'AATL (*), Maître J-P Lagasse, conseil du Ministère de la Région de Bruxelles-Capitale signale que leur mise en demeure du 10.11.2004 n'a pas changé la situation sur le terrain qui est restée inchangée depuis le 6 septembre.

D'autre part, notre accompagnement et notre soutien dans la procédure que Dema a engagée contre Interbarima (propriétaire précédent) et Coca-Cola sont bien utiles, car notre connaissance du dossier et les précisions que nous apportons sont déterminantes pour l'expertise. Cette expertise est ordonnée par le tribunal, car Interbarima maintient que le parking a été enlevé et qu'elle possède une attestation (25.10.1995) de la Commune d'Anderlecht. Celle-ci atteste que ses services ont constaté que la partie du parking temporaire située en zone verte du PRAS a été supprimée et remise en état initial (?).

A la réunion du 5 avril 2005 organisée par l'expert J. De Sutter, l'avocat d'Interbarima réédite sa prétention concernant l'enlèvement du parking en rappelant l'attestation par la Commune. Or, la situation sur le chantier ne laisse aucun doute quant à la présence du revêtement du parking !

D'autre part, Maître Y. Delacroix explique que son client a payé les frais pour l'enlèvement du parking réclamé par Interbarima et que dès lors, Coca-Cola a répondu aux exigences du permis provisoire. Maître Ch. Van Der Syt (Interbarima) maintient que le parking a été enlevé et que cela est attesté par la Commune. L'expert déclare qu'à première vue, le revêtement du parking n'a pas été enlevé ! Nous intervenons pour préciser que l'attestation de la Commune a probablement été délivrée parce qu'une partie du parking était recouverte de terre et d'une pelouse, mais que ceci ne répondait nullement aux exigences d'une remise en état d'origine comme exigé par le permis provisoire. Pour preuve, nous avons montré une photo aérienne où il apparaît clairement que, malgré une verdurisation récente, les structures et les marquages du parking sont toujours visibles. La thèse du recouvrement est d'ailleurs la seule explication logique puisque le revêtement est toujours présent et, à ce jour, apparent !

Dema zet dan een gerechtelijke procedure in gang en vraagt een expertise betreffende de bedekking van de tijdelijke Coca-Cola-parking. De hoogdringendheid wordt geweigerd en de tussenkomst van de expert wordt dus slechts binnen 3 tot 6 maanden verwacht ! Wat de inhoud van de procedure betreft, vraagt de NV Dema de medewerking van Brussel Natuur en indien mogelijk een vrijwillige tussenkomst in deze procedure. Deze tussenkomst is niet gewenst, maar wij beloven om volledig samen te werken bij dit initiatief.

Hiervoor sturen wij Dema een kopie van het dossier Coca-Cola. Terzelfdertijd raadplegen Brussel Natuur en de CCN Vogelzang CBN Meester J. Sambon opdat deze zou tussenkomen bij Meester I. Cooreman, de advocaat van Dema, om te weten wat zij van plan zijn met betrekking tot deze nieuwe situatie. Het schrijven van 22 november waarschuwt tegen een definitieve stopzetting van de werken, want dit zou voor gevolg kunnen hebben dat er beroep zou moeten worden gedaan op de dwingende bepalingen uit het vonnis.

De administraties die belast waren om dit herstel in oorspronkelijke staat te volgen merken ook op dat de werf onafgewerkt stil ligt. Naar aanleiding van een door A. Van Kerk van de BROH (*) opgesteld verslag van een bezoek, meldt Meester J-P Lagasse, raadgever van het Ministerie van het BHG, dat hun aanmaning van 10.11.2004 de situatie op het terrein, die onveranderd is gebleven sinds 6 september, niet gewijzigd heeft.

Anderzijds zijn onze begeleiding en onze steun bij de procedure die Dema is begonnen tegen Interbarima (vorige eigenaar) en Coca-Cola wel degelijk nuttig, want onze kennis van het dossier en de preciseringen die wij aanbrengen zijn bepalend voor de expertise. Deze expertise wordt gevraagd door de rechtbank, want Interbarima houdt vol dat de parking was weggehaald en dat ze over een brief (25.10.1995) van de Gemeente Anderlecht beschikt. Deze bevestigt dat haar diensten vastgesteld hebben dat het gedeelte van de tijdelijke parking dat in de groene zone van het GBP was gelegen, weggehaald werd en dat het in zijn oorspronkelijke staat is hersteld (?).

Op de door de expert J. De Sutter georganiseerde vergadering van 5 april 2005, herhaalt de advocaat van Interbarima zijn bewering betreffende het weghalen van de parking en brengt daarbij in herinnering de machtiging van de Gemeente. Maar op de werf laat de aanwezigheid van de bedekking van de parking geen enkele twijfel bestaan ! Anderzijds legt Meester Delacroix uit dat zijn cliënt de onkosten betaalde voor het laten weghalen van de parking door Interbarima en dat Coca-Cola sindsdien aan de vereisten van de voorlopige vergunning heeft voldaan, en Meester Van Der Syt houdt vol dat de parking is weggehaald en dat dit door de Gemeente is bevestigd. De expert stelt dat de bedekking van de parking op het eerste zicht niet is weggehaald!

Wij komen tussen om te preciseren dat het attest van de Gemeente waarschijnlijk is afgeleverd omdat een deel van de parking bedekt was met aarde en een grasveld, maar dat dit geenszins beantwoordde aan een herstel in zijn oorspronkelijke staat zoals vereist was in de voorlopige vergunning. Als bewijs tonen wij een luchtfoto waarop duidelijk te merken valt dat, ondanks de jonge vegetatie, de structuren en markeringen van de parkeerplaatsen nog steeds zichtbaar zijn. De thesis van de herbedekking is trouwens de enige logische verklaring aangezien die bedekking nog steeds aanwezig is, zoals tot op die dag blijkt.

L'expert souhaite joindre cette pièce (photo aérienne) au dossier et pour ce faire, il demandera la photo à l'IBGE (*) et si elle n'est plus disponible, nous lui fournissons une copie. Il souhaite également pouvoir disposer de notre plan de reconstitution (G. Jedwab) pour pouvoir déterminer à quel niveau se trouve le relief d'origine. Dema lui fera parvenir ce document.

Après, lors de la visite du chantier, l'expert constate la présence du revêtement (asphalte) qui porte encore, à certains endroits, le marquage en blanc des emplacements de parking. Il relève également la distance entre la façade rectifiée et les restants de parking les plus éloignés. Ces restants se trouvent à hauteur du pylône, ce qui confirme la limite visible sur la photo aérienne.

L'expert déclare que les éléments dont il dispose sont suffisants pour conclure son expertise et qu'il enverra son autorisation pour libérer le chantier. L'intervention d'un géomètre pour déterminer les différentes limites de protection (zone verte et zone classée) est envisagée, mais il précise que ceci n'empêche pas la poursuite des travaux de remise en état d'origine comme ordonné par le jugement obtenu par Bruxelles Nature.

Après cette expertise, nous pouvons conclure ce qui suit :

- après la fin du chantier de construction Coca-Cola, la remise en état du site a été déléguée au propriétaire,
- celui-ci a fait recouvrir une partie du parking situé en zone verte et a facturé les frais à Coca-Cola,
- celle-ci a acquitté la facture et estime avoir satisfait aux conditions du permis provisoire,
- le propriétaire a sollicité auprès de la Commune une attestation de remise en état et l'a obtenue,
- en 2000, il vend le terrain à Dema sans que celle-ci puisse se douter du vice caché.

Il est étonnant de constater que de telles supercheries avec notre patrimoine naturel soient possibles. S'il n'y avait pas eu l'infraction de Dema et la réaction de Bruxelles Nature et de la CCN Vogelzang CBN, la zone humide aurait disparu pour toujours en-dessous des remblais. Et encore, nous ne savons pas si Dema obtiendra gain de cause dans cette affaire. Nous lui souhaitons en tout cas !

D'autre part, on peut aussi s'étonner de la légèreté avec laquelle la Commune d'Anderlecht a délivré l'attestation de remise en état d'origine. Pourtant, une lettre signée par le bourgmestre de l'époque (C. D'Hoogh) dit textuellement : *'Notre administration veillera à ce que ces travaux soient exécutés'*. Exécutés oui, mais comment ? Il ne faut pas être expert pour détecter que cette remise en état n'était pas conforme aux conditions du permis provisoire pour le parking temporaire de Coca-Cola. Par exemple :

- le niveau du sol et le relief ne correspondaient en rien à ceux des parcelles voisines,
- le parking n'était pas limité à la zone d'industrie urbaine,
- la limite de la zone verte n'était pas respectée,
- après l'occupation du parking, le matériau de revêtement devait être enlevé complètement, donc aussi sur la partie en zone d'industrie (pour la partie en zone verte, il n'y a d'ailleurs jamais eu de permis !),
- sur la partie recouverte de la zone verte, le niveau plus élevé que celui du revêtement de parking restant indiquait bien un recouvrement et non un enlèvement, ...

De expert wenst dit bewijs (luchtfoto) bij het dossier te voegen en zal de foto aanvragen bij het BIM (*). Als hij daar niet meer beschikbaar is, zullen wij hem een kopie bezorgen. Hij wenst ook te kunnen beschikken over ons herstelplan (G. Jedwab) om te kunnen bepalen op welk niveau zich het oorspronkelijke reliëf bevindt. Dema zal hem dit document bezorgen.

Daarna, tijdens het bezoek aan de werf, stelt de expert de aanwezigheid van de asfaltbedekking vast die op sommige plaatsen nog de witte markeringen van de parking vertoont. Hij meet ook de afstand op tussen de nieuwe gecorrigeerde gevel en de verst verwijderde resten van de parking. Die resten bevinden zich ter hoogte van de pyloon, wat de grens bevestigt die op de luchtfoto zichtbaar is.

De expert verklaart dat de elementen waarover hij beschikt voldoende zijn om zijn expertise te besluiten en dat hij de machtiging zal verstrekken om de werf weer vrij te geven. De tussenkomst van een landmeter om de verschillende grenzen van de bescherming (groene zone en beschermde zone) te bepalen is misschien ook nog te voorzien, maar hij preciseert dat dit het verder zetten van de herstelwerken, zoals opgelegd door het vonnis verkregen door Brussel Natuur, niet verhindert

Na deze expertise kunnen we besluiten dat:

- na het einde van de werf van het Coca-Colagebouw, het herstel in zijn oorspronkelijke staat aan de eigenaar was overgelaten,
- deze een deel van de parking gelegen in groene zone heeft laten bedekken en de kosten heeft doorgerekend aan Coca-Cola,
- deze laatste de factuur heeft betaald en meent aan de voorwaarden van de voorlopige vergunning te hebben voldaan,
- de eigenaar bij de Gemeente een attest van herstel in oorspronkelijke staat heeft gevraagd en verkregen,
- hij in 2000 het terrein aan Dema heeft verkocht zonder dat deze van het 'addertje onder het gras' op de hoogte was.

Het is verbazend dat er zo'n zwendel met ons natuurlijk erfgoed mogelijk is. Als de inbreuk van Dema en de reactie van Brussel Natuur en de CCN Vogelzang CBN er niet zouden zijn geweest, zou de vochtige zone voor altijd onder de aanaarding verdwenen zijn. En nog steeds weten we niet of Dema zijn gelijk zal halen in deze kwestie. Wij wensen het hen in elk geval toe !

Aan de andere kant is het ook verbazend met welke lichtzinnigheid de Gemeente Anderlecht het attest van herstel in zijn oorspronkelijke staat heeft afgeleverd. Nochtans zegt een brief die ondertekend is door de toenmalige burgemeester (C. D'Hoogh) letterlijk: *'Onze administratie zal erover waken dat deze werken worden uitgevoerd'*. Uitgevoerd, jawel, maar op welke manier? Je moet geen expert zijn om te ontdekken dat dit herstel in zijn oorspronkelijke staat niet beantwoordde aan de voorwaarden van de voorlopige vergunning voor de tijdelijke parking van Coca-Cola. Ter illustratie :

- het niveau van de grond en het reliëf kwam nergens overeen met dat van de belendende percelen,
- de parking was niet beperkt tot de stedelijke industriezone,
- de begrenzing van de groene zone was niet gerespecteerd,
- na het in gebruik nemen van de parking, moest het materiaal van de bedekking volledig worden weggehaald, dus ook op het gedeelte in de industriezone (voor het gedeelte in de groene zone is er trouwens nooit een vergunning geweest !),
- op het opnieuw bedekte gedeelte in de groene zone, toonde het hogere niveau dan dat van de asfaltbedekking van de parking

De plus, notre remarque formulée dans le cadre d'une enquête publique en mars 1997, organisée à la demande de Coca-Cola pour l'obtention d'un permis, signale que les conditions de remise en état du parking temporaire n'avaient pas été respectées. Apparemment, ce rappel n'a servi à rien et il n'y a pas eu de suite.

Décidément, il n'y a pas que Dema qui a fait des erreurs dans cette affaire !

LA POURSUITE DES TRAVAUX

Après quelques hésitations, nous recevons le 15 juin 2005 la confirmation de l'expert que les travaux de remise en état d'origine ordonnés par le tribunal peuvent se poursuivre.

Le 11 juillet 2005, les travaux reprennent avec un autre entrepreneur et le 13 juillet nous rencontrons Dema pour donner ensemble à nouveau les instructions et les documents nécessaires à la poursuite des travaux. Le 18 juillet, nous complétons les instructions concernant le niveau de départ pour la reconstitution du relief initial. Après quelques problèmes, les travaux reprennent correctement et les pluies diluviennes qui inondent la vallée le 29 & 30 juillet n'empêchent pas la finalisation de la reconstitution du relief initial. **A présent, toutes les conditions sont réunies pour que la Nature puisse reconquérir la zone humide nouvellement restaurée !**

Au niveau de l'achèvement des abords du bâtiment et du parking de Dema, il reste cependant quelques détails à régler. En effet, l'implantation exacte du bâtiment par rapport à la limite de la zone verte reste à déterminer par l'expert J. De Sutter.

Au mois d'août, celui-ci rencontre les représentants des administrations régionales pour obtenir des précisions quant à cette limite. Il constate à son tour qu'une partie de la construction (toute la façade sud), pourtant ramenée aux dimensions du permis, se trouve en zone verte. Ceci confirme l'irrégularité du permis délivré qui est en contradiction avec les prescriptions du PRAS (*).

Afin de pouvoir clôturer son expertise, J. De Sutter convoque tout le monde pour une réunion sur le terrain le 8 septembre 2005. Il fait part de ses conclusions qui confirment la présence du revêtement du parking temporaire de Coca-Cola et le fait qu'une partie du bâtiment se trouve en zone verte. Les fonctionnaires régionaux (M&S) insistent pour qu'on enlève les restants de la dalle de fondation le long de la façade et constatent que son nouveau revêtement n'est pas conforme au permis d'urbanisme. Suite à notre explication, que les supports de fixation pour une verdurisation éventuelle (qui pourrait mieux intégrer le bâtiment) seront plus faciles à mettre en place sur le bardage métallique, ils ne s'opposent plus à cette solution, mais insistent sur la nécessité de faire une demande en commun avec Dema pour régulariser cette modification et la situation actuelle.

En vue de cette demande et de la réhabilitation complète du site, nous avons proposé une convention à Dema, qui a promis de l'examiner.

aan dat er een overdekking met - en niet een weghaling van - grond heeft plaatsgevonden, ...

(*) AFKORTINGEN: zie pagina 25

Bovendien vermeldde onze opmerking geformuleerd in het kader van een openbaar onderzoek in maart 1997, georganiseerd op vraag van Coca-Cola voor een vergunning, dat de voor-waarden van het herstel in oorspronkelijke staat van de tijdelijke parking niet gerespecteerd werden. Blijkbaar heeft deze herinne-ring tot niets gediend en er werd geen gevolg aan gegeven.

Het is overduidelijk dat niet alleen Dema fouten heeft begaan in deze zaak !

HET VERVOLG VAN DE WERKEN

Na enkele aarzelingen krijgen wij op 15 juni 2005 de bevestiging van de expert dat de werken voor het herstel in zijn oorspronkelijke staat zoals opgelegd door de rechtbank kunnen worden verdergezet.

Op 11 juli 2005 worden de werken hervat met een andere aannemer en op 13 juli ontmoeten wij Dema om samen opnieuw de instructies en de nodige documenten af te geven voor het verderzetten van de werken. Op 18 juli vervolledigen wij de instructies betreffende het vertrekniveau voor het herstel van het oorspronkelijk reliëf. Na enkele problemen worden de werken correct hervat en de stortregens die op 29 & 30 juli voor overstromingen zorgen in de vallei verhinderen niet dat het herstel van het oorspronkelijk reliëf wordt afgewerkt. **Vanaf dit ogenblik zijn alle voorwaarden vervuld opdat de Natuur opnieuw de herstelde vochtige zone kan heroveren !**

Op het vlak van de afwerking van de randen van het gebouw en van de Dema-parking, moeten er nochtans nog enkele details worden geregeld. De juiste inplanting van het gebouw ten opzichte van de grens met de groene zone moet nog vastgelegd worden door de expert J. De Sutter.

In de maand augustus ontmoet deze de vertegenwoordigers van de gewestelijke administraties om preciseringen te verkrijgen betreffende deze grens. Hij stelt op zijn beurt vast dat een gedeelte van het gebouw (de hele zuidelijke gevel), die nochtans was teruggebracht tot de dimensies van de vergunning, zich in de groene zone bevindt. Dit bevestigt de onregelmatigheid van de afgeleverde vergunning die in tegenstrijd is met de voorschriften van het GBP (*).

Om zijn expertise te kunnen afronden roept J. De Sutter iedereen samen voor een vergadering op het terrein op 8 september 2005. Hij deelt zijn conclusies mee die de aanwezigheid van de asfaltbedekking van de tijdelijke parking van Coca-Cola bevestigen, evenals het feit dat een gedeelte van het gebouw zich in de groene zone bevindt. De gewestelijke ambtenaren (M&L) dringen erop aan dat ook de resten van de funderingsplaat langs de gevel wordt weggehaald en stellen vast dat de nieuwe gevelbekleding niet overstemt met de stedenbouwkundige vergunning. Wij leggen hen uit dat de steunpunten om een eventuele klimbegroeiing vast te maken (die het gebouw beter zou kunnen integreren) gemakkelijker zullen kunnen worden aangebracht op de metalen gevelbekleding. Ze verzetten zich niet meer tegen deze oplossing, maar dringen aan op de noodzaak een gemeenschappelijke aanvraag met Dema te doen om deze wijziging en de actuele situatie te regulariseren.

Met het oog op die aanvraag en de volledige herwaardering van

Nouvelle interruption

Depuis la seconde interruption des travaux au mois d'août 2005, nous attendons la finalisation. Après la dernière réunion avec l'expert, tous les obstacles avaient pourtant été levés. Les promesses de Dema restent sans suite et au sein de Bruxelles Nature, on parle à nouveau d'astreintes. Après l'effort considérable produit par Dema qui a mené à bien 95% (!) de la remise en état, il est impensable que nous acceptions la situation actuelle. Suite à la décision du CA (*) de Bruxelles Nature pour réactiver la procédure d'astreintes, une ultime tentative pour remettre les choses en route est entreprise le 16 janvier 2006. Dema réagit et signale qu'elle a chargé un autre entrepreneur (le troisième !) de terminer les travaux endéans les 4 semaines.

La fin

Le 24 février 2006, les travaux reprennent, mais après quelques jours, les conditions météorologiques empêchent la poursuite.

Lors de la réunion de chantier du 21 mars avec Dema et l'entrepreneur, on revoit en détail ce qui reste à faire :

- finaliser l'enlèvement du revêtement et des remblais,
- recouvrir les remblais restants, derrière le bâtiment et le parking, avec des terres meubles à verduriser,
- remettre en place la clôture et la double barrière à côté du bâtiment.

Le planning prévoit la fin des travaux avant Pâques !

Cette fois-ci, les promesses ont été tenues et après Pâques (16 avril 2006) on peut considérer, qu'à quelques détails près, Dema a exécuté le jugement du 31.07.2003, soit après un délai de 2 années et 8 ½ mois.

Notre association est consciente que le travail accompli est important, mais qu'il n'est cependant pas terminé, car les aménagements et la réhabilitation de cette partie de la vallée sont à mettre en œuvre et sont nécessaires pour assurer le développement des valeurs naturelles du site.

A présents, nos efforts seront consacrés à cet objectif et la signature de la convention proposée à Dema sera la première étape de la suite ... après la fin !

LA SUITE

La condition sine qua non pour pouvoir poursuivre notre action de réhabilitation pour la parcelle Dema est la signature d'une convention. Le 25 octobre 2006, nous obtenons un accord sur les textes et la signature de Dema intervient le 5 décembre 2006. L'Article 1 prévoit :

Le propriétaire accorde à titre gratuit le droit de gestion, d'organisation d'activités et d'usage à l'association pour sa propriété qu'il possède dans la zone verte du PRAS, ...

L'Article 2 de la convention prévoit :

... Le propriétaire et l'association s'engagent à élaborer ensemble un projet qui corrigera et adaptera les réalisations qui ne sont pas conformes au permis d'urbanisme délivré. Ils introduiront ensemble une demande pour régulariser ces réalisations. Le financement du projet sera assuré par le propriétaire pour la partie située en zone d'industrie et par l'association pour la partie située en zone verte.

het terrein, stellen we een overeenkomst voor aan Dema, die belooft dit te zullen onderzoeken.

(*) AFKORTINGEN: zie pagina 25

Nieuwe onderbreking

Sinds de tweede onderbreking in de maand augustus 2005, wachten wij op de afwerking. Na de laatste vergadering met de expert waren nochtans alle hindernissen hiervoor opgeheven. De beloften van Dema blijven zonder gevolg en binnen Brussel Natuur wordt opnieuw gesproken over dwangsommen. Na de aanzienlijke inspanningen door Dema geleverd en die hebben geleid tot 95 % (!) van het herstel in oorspronkelijke staat, is het ondenkbaar dat wij de bestaande situatie zouden aanvaarden. Na de beslissing van de RvB (*) van Brussel Natuur om de procedure voor de dwangsommen te activeren, wordt op 16 januari 2006 een ultieme poging ondernomen om alles weer op gang te trekken. Dema reageert en belast een andere ondernemer (de derde !) met het voleindigen van de werken binnen de 4 weken.

Het einde

Op 24 februari 2006 worden de werken hervat, maar na enkele dagen verhinderen de meteorologische omstandigheden de voortzetting.

Op 21 maart, tijdens de werfvergadering met Dema en de ondernemer, bekijken we wat er nog moet worden gedaan :

- afwerken van het weghalen van bedekking en aanaarding,
- de overblijvende aanaarding achter het gebouw en de parking, met losse aarde bedekken om te beplanten,
- de omheining en de dubbele bareel naast het gebouw terugplaatsen

De planning voorziet het einde van de werken voor Pasen !

Deze keer worden de beloftes nagekomen en na Pasen (16 april) kunnen we besluiten dat Dema, op enkele details na, het vonnis van 31.07.2003 heeft uitgevoerd, hetzij na een termijn van 2 jaar en 8 ½ maand.

Onze verenging is er zich van bewust dat het volbrachte werk belangrijk is, maar ook dat het niet beëindigd is, want met de inrichting en de herwaardering van dit gedeelte van de vallei moet nog begonnen worden en dit is nodig om de natuurwaarden in het gebied te ontwikkelen.

Vanaf nu zullen onze inspanningen aan die doelstelling worden gewijd en de ondertekening van de aan Dema voorgestelde overeenkomst zal de eerste stap zijn van het vervolg... na het einde !

HET VERVOLG

De conditio sine qua non om de herwaardering voor het Dema-perceel verder te zetten is de ondertekening van een overeenkomst. Op 25 oktober 2006 bekomen we een akkoord over de teksten en op 5 december volgt de ondertekening door Dema. Artikel 1 voorziet : *De eigenaar verleent de vereniging gratis het recht van het beheer, het organiseren van activiteiten en het gebruik van de eigendom die hij bezit binnen het beschermde landschap en binnen de Groene Zone van het GBP, ...*

Artikel 2 van de overeenkomst voorziet : *...De eigenaar en de vereniging verbinden zich ertoe om, voor de uitvoeringen die niet overeenstemmen met de afgeleverde bouwvergunning, samen een project op te maken dat deze uitvoeringen zal verbe-*

La première action

Une première action d'avant-garde sur le site est organisée suite à une sélection par « ALCOA Foundation » qui, chaque année, soutient un projet de développement durable. La réhabilitation du terrain Dema obtient un subside de 3.000 \$, soit, 2.487,26 €

De plus, ce subside était aussi lié à une intervention sur le terrain de la part du personnel des différentes sociétés belges qui font partie du groupe ALCOA. Lors d'une vaste opération de nettoyage qui a eu lieu le 15 octobre 2005, une 20aine de m³ de déchets et de dépôts clandestins furent ramassés, mis en tas le long de la rue du Zuen et évacués par le Service communal pour la Propreté Publique.

Action ALCOA 2005 / ALCOA-actie 2005

Les premiers problèmes

Lors de la finalisation des travaux, il fut décidé de laisser en place les restes de la dalle de fondation le long de la façade située en zone verte. La raison en est que le permis délivré impose un accès pour les véhicules des pompiers (la façade, mais aussi cette zone d'accès et le talus se trouvent en zone verte !).

Ceci n'a pas échappé à la vigilance du fonctionnaire chargé d'accompagner la remise en état du site et J-P. Lagasse, avocat de l'AATL (*) rappelle le 29 mai 2006 et le 21 septembre 2006 que ni les restes de la dalle de fondation, ni le nouveau revêtement de la façade sont conformes au permis d'urbanisme.

Le projet

Notre projet de réhabilitation et la demande pour obtenir la régularisation de la situation actuelle doivent donc tenir compte de ces problèmes. D'autre part, il n'est pas dans nos intentions d'investir davantage dans l'exécution d'un permis entaché d'irrégularités, mais plutôt de rechercher à restaurer le patrimoine naturel endommagé.

L'étude du projet est confiée à G. Jedwab qui est déjà intervenu pour établir le dossier de reconstitution du relief initial. Les objectifs sont :

- TRAITEMENT DES LIMITES DU SITE. Assurer une

teren en aanpassen. Ze zullen samen een nieuwe bouwvergunning aanvragen om deze uitvoeringen te regulariseren. De financiering van het project zal verzekerd worden, door de eigenaar voor het gedeelte gelegen in de industriezone, en door de vereniging voor het gedeelte gelegen in de groene zone.

(*) AFKORTINGEN: zie pagina 25

De eerste actie

Een eerste echte voorlopersactie op het terrein wordt georganiseerd naar aanleiding van een selectie door « ALCOA Foundation » die ieder jaar een project op het vlak van duurzame ontwikkeling steunt. De herwaardering van het Dema terrein krijgt een subsidie van 3.000 \$, hetzij 2.487,26 €

Bovendien ging deze subsidie ook gepaard met een tussenkomst op het terrein van een deel van het personeel van de Belgische bedrijven die deel uitmaken van de groep ALCOA. Tijdens een grote schoonmaakactie die plaatsvindt op 15 oktober 2005 werd een 20tal m³ aan afval en clandestien zwerfvuil opgeruimd, op een hoop gelegd langs de Zuunstraat en weggehaald door de gemeentelijke Dienst voor de Openbare Reinheid.

Action ALCOA 2005 / ALCOA-actie 2005

Eerste problemen

Bij het beëindigen van de werken werd er beslist om de resten van de funderingsplaat die langs de gevel en in de groene zone gelegen zijn, te laten liggen. De reden hiervoor was dat de afgeleverde vergunning een toegang oplegde voor de voertuigen van de brandweer (de gevel, maar ook de toegangzone en het talud bevinden zich in de groene zone !).

Dit ontsnapte echter niet aan het waakzame oog van de ambtenaar die belast was met het begeleiden van het herstel in zijn oorspronkelijke staat en J-P Lagasse, advocaat van de BROH (*) herinnert op 29 mei 2006 en op 21 september 2006 dat noch de resten van de funderingsplaat, noch de nieuwe gevelbekleding overeenstemmen met de stedenbouwkundige vergunning.

Het project

Ons herwaarderingproject en de aanvraag om de regularisering van de huidige situatie te bekomen moeten dus rekening houden met deze problemen. Anderzijds ligt het niet in onze bedoeling meer te investeren in de uitvoering van een vergunning die werkelijk vol onregelmatigheden zit, maar veeleer om te zoeken hoe het beschadigde natuurlijk erfgoed kan hersteld worden.

De studie van het project wordt toevertrouwd aan G. Jedwab die al is tussengekomen om het dossier op te maken voor het herstel van het oorspronkelijk reliëf. De doelstellingen zijn:

- INRICHTING VAN DE GRENZEN VAN HET TERREIN.

meilleure fermeture au site et le drainage d'une part importante des visiteurs qui s'y promènent vers une entrée et un chemin uniques. Empêcher la création de dépôts de déchets clandestins.

(*) *ABRÉVIATIONS* : voir page 25

- **TRAITEMENT DES PLANTATIONS.** Intégrer au mieux le bâtiment, son parking et l'environnement industriel aux fonctions de recomposition de la nature du site protégé voisin.

- **TRAITEMENT DE L'IMPACT VISUEL DU BÂTIMENT.** Réduire l'impact visuel du bâtiment sur le site et optimiser son potentiel biologique.

A la demande de Dema, une réunion est organisée pour présenter l'avant-projet et pour obtenir l'avis des administrations (Urbanisme, M&S, IBGE (*)) chargées de délivrer les autorisations. Ainsi, celles-ci pourront juger si les travaux regroupés dans ce projet répondent aux manquements actuels en matières d'urbanisme, de protection et de gestion du patrimoine naturel, d'environnement, de maillage vert & bleu et de mise en valeur.

Lors de la réunion du 18 janvier 2007 et suite à la réticence pour le maintien du nouveau revêtement de la façade et pour certains aménagements concernant l'intégration visuelle et biologique du bâtiment (verdurisation & charpentes avec nichoirs), les fonctionnaires (M&S et Urbanisme) proposent de demander un avis de principe préalable à la CRMS. Le projet complété avec un plan qui représente la situation actuelle du bâtiment et du terrain est transmis à Dema pour approbation et le 24 avril 2007, elle donne son accord. Le 7 mai, le dossier est déposé à la Direction des Monuments et des Sites.

Le 28 juin 2007, nous recevons l'avis de principe de la CRMS. Il s'agit d'un avis de principe favorable sous réserve, ce qui veut dire que nous devons adapter notre projet aux remarques formulées dans cet avis. Ces remarques sont :

- le massif de cornouillers sanguins au-dessous du pylône doit être conservé au bénéfice des nouvelles plantations de prunelliers proposées,
- la verdure de la façade sud et les plantations prévues sur le talus devront suffire pour constituer en quelques années un écran visuel pour masquer le bardage métallique. La CRMS ne souscrit pas à la proposition de dresser des charpentes comme support pour la végétation et pour des nichoirs destinés aux oiseaux et chauves-souris,
- la CRMS demande que la clôture le long de la rue du Zuen soit complétée par une clôture le long du tracé de la promenade verte,
- la CRMS considère que le résultat des travaux de restauration réalisés dans le cadre de la reconstitution du relief initial est satisfaisant.

Actuellement, notre demande pour obtenir le permis d'urbanisme s'adapte donc aux remarques de la CRMS et dès que possible, elle sera introduite pour suivre la procédure légale et faire l'objet d'une enquête publique. Après l'obtention du permis, nous pourrions alors poursuivre notre projet de réhabilitation en espérant qu'on

Het gebied beter afsluiten en een belangrijk deel van de bezoekers die er komen wandelen naar een ingang en de enige weg leiden. Verhindern dat er zich hopen clandestien zwerfvuil vormen.

(*) *AFKORTINGEN*: zie pagina 25

- **UITVOERING VAN AANPLANTINGEN.** Het gebouw, de parking en de industriële omgeving zo goed mogelijk integreren in de functies van de natuurontwikkeling op het aangrenzende beschermde gebied.)

- **DE VISUELE IMPACT VAN HET GEBOUW**

VERBETEREN. De visuele impact van het gebouw op het terrein beperken en zijn biologische potenties optimaliseren.

Op vraag van Dema wordt een vergadering georganiseerd om het project voor te stellen en om een advies te bekomen van de administraties (Stedenbouw, M&L, BIM (*)) belast met het afleveren van de vergunning. Zo kunnen deze laatste oordelen of de in dit project voorziene werken beantwoorden aan de huidige gebreken op het vlak van stedenbouw, van bescherming en beheer van het natuurlijk erfgoed, van het leefmilieu, van het groene & blauwe netwerk en van de herwaardering.

Tijdens de vergadering van 18 januari 2007 en naar aanleiding van de reserves m.b.t. het behoud van de nieuwe gevelbekleding en m.b.t. bepaalde inrichtingen op het vlak van de visuele en biologische integratie van het gebouw (begroeiing & geraamte met nestkasten), stellen de ambtenaren (M&L en Stedenbouw) voor om een principeadvies bij de KCML aan te vragen. Het volledige project aangevuld met een plan dat de huidige situatie van het gebouw en van het terrein in beeld brengt wordt aan Dema ter goedkeuring voorgelegd en op 24 april 2007 geeft die haar akkoord. Op 7 mei wordt het dossier ingediend bij de Directie van Monumenten en Landschappen.

Op 28 juni 2007 ontvangen we het principeadvies van de KCML. Het gaat om een onder bepaalde voorwaarden gunstig principeadvies, wat betekent dat we ons project moeten aanpassen aan de opmerkingen die in dit advies geformuleerd worden. Deze opmerkingen zijn :

- het rode kornoeljemassief onderaan de pyloon moet bewaard blijven in plaats van de voorgestelde nieuwe aanplantingen van sleedoorn,
- de voorziene aanplantingen tegen de zuidelijke gevel en op het talud moeten volstaan om in enkele jaren tijd een visueel scherm te vormen om de metalen gevelbekleding te verbergen. De KCML stemt niet toe met het voorstel om geraamten op te trekken als steun voor de begroeiing en voor nestkasten die bestemd zijn voor vogels en vleurmuizen,
- de KCML vraagt dat de afsluiting langs de Zuenstraat vervolledigd wordt met een afsluiting langs het traject van de groene wandeling,
- de KCML meent dat het resultaat van de werken in het kader van het herstel van het reliëf in zijn oorspronkelijke staat bevredigend is.

Momenteel wordt onze aanvraag om de stedenbouwkundige vergunning te bekomen aangepast aan de opmerkingen van de KCML. Zo vlug mogelijk zal ze worden ingediend om de wettelijke procedure te volgen met een openbaar onderzoek. Na het verkrijgen van de vergunning kunnen we dan ons herwaarderingproject verderzetten in de hoop dat ons de nodige financiële middelen voor de uitvoering ervan worden verstrekt.

nous accorde les moyens financiers pour sa réalisation.

LA RECONQUÊTE EN ROUTE

Depuis la reconstitution du relief initial et l'alimentation des zones humides par les eaux de toiture du bâtiment Dema, nous allons de surprise en surprise.

(*) *ABRÉVIATIONS* : voir page 25

Nous savions que la capacité de la Nature pour recoloniser de nouveaux espaces est énorme, mais pouvoir être témoins d'une telle explosion de vie et de diversité étonne. Jour après jour, nous découvrons de nouvelles espèces qui s'installent, profitant de l'opportunité qui leur est offerte. Dès les premiers orages apportant de l'eau pour nourrir les mares, des grenouilles vertes ont investi les lieux et les libellules ont fait leur apparition.

Un relevé botanique (M. Tanghe), réalisé dans le cadre de notre demande pour l'obtention de l'avis préalable de la CRMS (*), fait état d'une colonisation végétale surprenante pour cette période de trois ans qui a suivi la restauration du relief initial. La liste floristique des prairies de terre ferme est impressionnante. Le relevé complet des berges de la plus grande des mares, inondée de 5 à 10 cm d'eau, révèle que sur 26 espèces recensées (uniquement pour la mare), 17 sont caractéristiques des milieux humides et semblent spontanées, excepté peut-être 2 espèces tellement exceptionnelles qu'on pourrait penser à une introduction artificielle. Il s'agit du Jonc des chaisiers (*Scirpus lacustris*) et du Plantain d'eau (*Alisma plantago-aquatica*), pourtant ceux-ci n'ont pas été introduits par nous ! La présence de terres de remblai et la mise à jour des stocks de graines peuvent expliquer cette apparition inattendue.

Directement, Canards colverts, Poules d'eau et Hérons cendrés ont fréquenté les mares et en période de migration, on a observé les Chevaliers guignette et culblanc, la Bécassine des marais et la Bergeronnette des ruisseaux. Cet été, une joyeuse bande d'Hirondelles de fenêtre a pris l'habitude de venir chasser au-dessus des mares – présage que l'installation de nichoirs sur les bâtiments Dema pourrait susciter la naissance d'une nouvelle colonie ?

Afin de protéger ce développement naturel exceptionnel et d'empêcher de nouveaux dépôts clandestins, nous avons, dès la signature de la convention avec Dema, installé des clôtures, un portillon et une barrière d'accès le long de la rue du Zuen. Immédiatement après, une haie variée a été plantée au pied de la clôture, mais un mois d'avril particulièrement sec et chaud nous a obligés d'arroser ces plantations régulièrement sous peine de voir périr bon nombre de plantes. Finalement, la perte a été limitée et la saison prochaine, nous pourrions compléter la haie.

Tout est donc en mouvement pour que cette parcelle devienne un jour l'extension inévitable de la future réserve naturelle dont l'agrégation sera proposée prochainement au Gouvernement par la Ministre E. Huytebroeck.

et la morale de cette histoire ...

Cette histoire prouve que, malgré une destruction quasi complète, la Nature est capable de reconquérir les espaces que l'Homme lui a d'abord amputés puis reconstitués. Cela prouve également que l'Homme est

DE HEROVERING GAAT HAAR GANG

Sinds het oorspronkelijk reliëf hersteld is en het water van het dak van het Dema-gebouw de vochtige zones voedt, vallen wij van de ene verrassing in de andere.

(*) *AFKORTINGEN*: zie pagina 25

We wisten al dat de kracht van de Natuur om nieuwe ruimtes te herkoloniseren enorm is. Wat hier verbaast is dat we getuige zijn van een echte uitbarsting van leven en diversiteit. Dag na dag ontdekken wij nieuwe soorten die zich hier installeren en van de kansen profiteren die hen hier geboden worden. Zodra de eerste stormen water toevoerden om de poelen te voeden, palmden de groene kikkers de plek in en verschenen ook de libellen.

Een botanisch overzicht (M. Tanghe) dat in het kader van onze vraag om een principeadvies van de KCML (*) te bekomen, stelt vast dat er een verrassende kolonisatie van plantengroei heeft plaatsgevonden gedurende deze periode van drie jaar die volgt op het herstel van het oorspronkelijke reliëf. De plantenlijst van graslanden op vaste grond is indrukwekkend en het volledige overzicht van de oevers van de grootste met 5 tot 10 cm water overstroomde poel, brengen aan het licht dat op de 26 waargenomen soorten (alleen al voor de poel) er 17 karakteris-tiek zijn voor vochtige milieus en hier ook spontaan zijn gaan groeien, behalve misschien 2 soorten die zo uitzonderlijk zijn dat men zou kunnen denken aan een kunstmatige introductie. Het gaat om de Mattenbies) (*Scirpus lacustris*) en de Grote waterweegbree (*Alisma plantago-aquatica*); nochtans zijn deze niet door ons ingevoerd ! De aanwezigheid van de anaardingen en het aan de oppervlakte komen van de zaadbank kunnen deze onverwachte verschijning verklaren.

Meteen ook kwamen er regelmatig wilde eenden, waterhoenen en blauwe reigers aan de poelen, en tijdens de trekperiode konden we er Overloper, Witgatje, Watersnip en Grote Gele Kwikstaart waarnemen. Deze zomer had een vrolijke bende huiswaluwen de gewoonte om te komen foerageren boven de poelen – voorteken dat de installatie van nestkasten op het Dema-gebouw voor het ontstaan van een nieuwe kolonie zou kunnen zorgen ?

Om deze buitengewone natuurontwikkeling te kunnen beschermen en te verhinderen dat er nieuw clandestien zwerfvuil wordt achtergelaten, hebben we meteen na de onder-tekening van de overeenkomst met Dema een toegangspoortje en -bareel langs de Zuenstraat aangebracht. Onmiddellijk daarna werd er een gevarieerde haag aangeplant aan de voet van een nieuwe afsluiting, maar een bijzonder droge en warme maand april heeft ons verplicht om deze aanplantingen regelmatig water te geven om te vermijden dat er een groot aantal planten zouden omkomen. Uiteindelijk bleef het verlies beperkt en volgend seizoen zullen we de haag kunnen vervolledigen.

Alles is dus in beweging opdat dit perceel op een dag de onvermijdelijke uitbreiding zal worden van het toekomstige natuurreservaat waarvan de erkenning binnenkort aan de Regering zal worden voorgesteld door Minister E. Huytebroeck.

en de moraal van dit verhaal is ...

Dit verhaal toont aan dat ondanks een haast volledige vernieling, de Natuur in staat is om de ruimtes, die de Mens

capable de développer une synergie entre la conservation de la Nature et ses activités économiques.

Tant que nous serons là, nous allons rappeler que le principe du développement durable doit être appliqué, toujours et partout – donc aussi chez nous !

eerst inpalmt en vervolgens teruggeeft, te heroveren. Ook toont het aan dat de Mens in staat is een synergie te ontwikkelen tussen natuurbescherming en zijn economische activiteiten.

Zolang als wij leven, zullen wij er blijven aan herinneren dat het principe van duurzame ontwikkeling altijd en overal moet worden toegepast – dus ook bij ons !

VISITES & OBSERVATIONS

Les «Promenades Nature» dans la vallée du Vogelzangbeek sont devenues une tradition pour bon nombre d'amis de la NATURE. Différents thèmes, collaboration avec différentes associations, différents guides motivés et compétents garantissent aux participants de découvrir ou d'apprendre à mieux connaître tous les composants de notre environnement.

Dans cette rubrique, qui habituellement fait partie de la publication en début d'année, nous vous donnons les faits marquants et observations de 2006 oubliés dans notre feuille de contact précédente.

- Le 9/1, lors de travaux de gestion, nous observons une Buse Variable (*Buteo buteo*) en vol et 3 Bruants des roseaux (*Emberiza schoeniclus*).
- Le 15/1, on observe un Epervier d'Europe (*Accipiter nisus*) en vol, puis perché. La Mésange boréale (*Parus montanus*) chante et des couples de Sittelles torchepots (*Sitta europaea*) et de Pics épeiches (*Dendrocopos major*) sont actifs.
- Le 8/2, les élagueurs observent une Bécassine des marais (*Gallinago gallinago*) près de la mare de l'Hof ter Vleest.
- Lors de la gestion du 15/2, nous observons une trentaine de Tarins des aulnes (*Carduelis spinus*) dans l'aulnaie au bord de la mare de l'Hof ter Vleest.
- Lors de la gestion du 15/3, nous observons un Râle d'eau (*Rallus aquaticus*) au bord de la grande mare.
- Au retour de la promenade du 18/3, organisée en collaboration avec CPN (*), nous observons derrière l'hôpital Erasme 2 Perdrix grises (*Perdix perdix*) qui s'envolent vers le Région Flamande, 2 Tadornes de Belon (*Tadorna tadorna*) sur le bassin d'orage, 2 Chardonnerets élégants (*Carduelis carduelis*), 2 Buses variables (*Buteo buteo*) en vol au-dessus du petit bois du vallon du Meylemeersch, un Pic vert (*Picus viridis*) et un couple d'Eperviers d'Europe (*Accipiter nisus*) en vol au-dessus du cimetière, harcelé par les Corneilles noires

WANDELINGEN & WAARNEMINGEN

De "Natuurwandelingen" in de Vogelzangbeekvallei zijn voor vele NATUURvrienden een traditie geworden. Dankzij de verschillende thema's en de samenwerking met allerlei verenigingen en verscheidene gemotiveerde en bekwame gidsen maken de deelnemers kennis met alle componenten van ons milieu en kunnen ze deze ook beter leren onderscheiden.

In deze rubriek, die gewoonlijk deel uitmaakt van de uitgave in het begin van het jaar, geven wij u de markante feiten en waarnemingen voor 2006 die wij in ons vorig contactblad vergeten waren.

- Op 9/1 nemen we tijdens de beheerswerken een Buizerd (*Buteo buteo*) in vlucht waar, en 3 Rietgorzen (*Emberiza schoeniclus*).
- Op 15/1 nemen we een Sperwer (*Accipiter nisus*) waar, eerst in vlucht en daarna zittend. De Matkop (*Parus montanus*) zingt en een Boomkleverpaar (*Sitta europaea*) en een koppel Grote bonte specht (*Dendrocopos major*) zijn actief.
- Op 8/2 nemen de snoeiers vlakbij de Hof ter Vleest-poel een Watersnip (*Gallinago gallinago*) waar.
- Tijdens het beheer van 15/2 zien we een dertigtal Sijzen (*Carduelis spinus*) in het Elzenbosje naast de Hof ter Vleestpoel.
- Tijdens het beheer van 15/3 nemen we een Waterral (*Rallus aquaticus*) waar bij grote poel.
- Bij de terugkeer van een in samenwerking met de CPN (*) georganiseerde wandeling op 18/3 nemen wij achter het Erasmus-ziekenhuis 2 Patrijzen (*Perdix perdix*) waar die in de richting van het Vlaamse Gewest opvliegen, evenals 2 Bergeenden (*Tadorna tadorna*) op het onweersbekken, 2 Putters (*Carduelis carduelis*), 2 Buizerds (*Buteo buteo*) in vlucht boven het bosje van het zijvalleitje van de Mijlenmeers, een Groene specht (*Picus viridis*) en een Sperwerkoppel (*Accipiter nisus*) in vlucht boven het kerkhof en opgejaagd door Zwarte kraaien (*Corvus corone*).

(*) ABRÉVIATIONS : voir page 25

De haut en bas:

- Bécassine des marais
- Râle d'eau
- Perdrix grise
- Tadorne de Belon

Van boven naar onder:

- Watersnip
- Waterral
- Patrijs
- Bergeend

GESTION & PROJETS

La gestion de notre patrimoine **commun** est aussi un devoir commun. Tout le monde y a son rôle à jouer. C'est une évidence que nous ne cesserons de rappeler chaque fois que l'occasion se présente.

Le rôle de notre association est bien défini par les statuts de l'ASBL(*) et il nous permet d'être à la fois acteur et régisseur, de proposer, d'organiser et de réaliser.

Le rôle des autorités (communales, régionales et fédérales) est aussi important, car si le classement (ou la protection) du patrimoine qu'elles prônent n'est pas suivi de moyens pour le conserver, le gérer, le développer et pour lui donner sa place dans notre société, ce patrimoine serait condamné à se banaliser, à se dégrader et à disparaître. Dans ce cas, toute cette procédure serait un non-sens.

Le rôle de tout un chacun est moins évident, car chacun fait des choix et fixe des priorités dans sa vie en fonction de ses convictions et des impératifs familiaux et professionnels qui se présentent. Chacun doit donc en âme et conscience voir de quelle façon il peut au mieux soutenir les initiatives de gestion de notre patrimoine commun et ainsi contribuer à sa pérennité.

La gestion que nous proposons pour la vallée du Vogelzangbeek tient compte des valeurs scientifiques et esthétiques des différents espaces (ou biotopes). Nous essayons de les conserver et de les développer par une gestion spécifique.

Actuellement, la gestion d'une partie du site est réglée par des conventions entre les propriétaires (la Commune, Bruxelles Formation / VDAB et plus récemment Dema) et la CCN Vogelzang CBN asbl. Celles-ci prévoient une collaboration étroite et efficace pour les années à venir.

D'autre part, l'agrément comme « Réserve Naturelle Agréée / RNA(*) » aura comme conséquence que la partie agréée du site sera dotée d'un plan de gestion établi en concertation avec l'IBGE et approuvé par le Conseil Supérieur Bruxellois pour la Conservation de la Nature / CSBN. L'application de ce plan sera réglée par une convention de partenariat avec l'IBGE.

Notre collaboration avec le Département Nature & Développement de la Division Espaces Verts de l'IBGE ne date d'ailleurs pas d'aujourd'hui, et depuis quelques années, ils assurent la mise en application du plan de

BEHEER & PROJECTEN

Het beheer van ons **gemeenschappelijk** erfgoed is een plicht waarbij ieder van ons zijn rol te spelen heeft. Het spreekt voor zich dat wij, telkens de gelegenheid zich voordoet, niet zullen nalaten daaraan te herinneren.

De rol van onze vereniging is duidelijk vastgelegd in de statuten van de VZW(*), zodat we tegelijk uitvoerder en regisseur zijn, voorstellen doen, dingen organiseren en realiseren.

De rol van de overheden (gemeentelijke, gewestelijke en federale) is even belangrijk, want als de bescherming (of de vrijwaring) van het erfgoed, die zij aanmoedigen, niet gevolgd wordt door de middelen om het te beschermen, te beheren, te ontwikkelen en zijn plaats te geven in onze samenleving, is dit erfgoed gedoemd te verloederen, af te takelen en te verdwijnen. In dat geval zou heel deze procedure een maat om niets zijn.

De rol van ieder van ons afzonderlijk is minder evident, want ieder maakt zijn keuzes en legt de prioriteiten in zijn leven vast in functie van zijn overtuigingen en de familiale en professionele bekommernissen die zich aandienen. Elkeen moet dus in eer en geweten zien op welke manier hij zo goed mogelijk de initiatieven om ons gemeenschappelijk erfgoed te beheren kan ondersteunen en zo bijdragen tot zijn voortbestaan.

Het beheer dat wij voorstellen voor de Vogelzangbeekvallei houdt rekening met de wetenschappelijke en esthetische waarden van de verschillende delen (of biotopen). We trachten die in stand te houden en te ontwikkelen door middel van een specifiek beheer.

Momenteel is het beheer van een gedeelte van het gebied geregeld door overeenkomsten tussen de eigenaars (de Gemeente, de VDAB / Bruxelles Formation en onlangs Dema) en de CCN Vogelzang CBN vzw. Deze voorzien een nauwe en doeltreffende samenwerking voor de komende jaren.

Anderzijds zal de erkenning als « Erkend Gewestelijk Natuurreservaat / ENR(*) » tot gevolg hebben dat het erkende gedeelte van het gebied een beheersplan zal krijgen dat in samenwerking met het BIM is opgesteld en dat tevens zal worden goedgekeurd door de Brusselse Hoge Raad voor Natuurbehoud / BHRN. De uitvoering van dit beheersplan zal bepaald worden door een partnerovereenkomst met het BIM.

Onze samenwerking met het Departement Natuur & Ontwikkeling van de Afdeling Groene Ruimtes van het BIM dateert trouwens niet van vandaag, en sinds enkele jaren zijn zij overgegaan tot het door ons uitgewerkt maaiplan.

fauche qui avait été élaboré par nos soins.

Les moyens financiers pour réaliser la gestion étaient, jusqu'à présent, prévus par les budgets de nos projets de réhabilitation, par une subvention régionale du Ministère de l'Environnement, par une subvention supplémentaire de la Direction M&S et par des subsides de la Commune. La réalisation elle-même était organisée par notre Commission et effectuée tantôt par des bénévoles avec l'aide des services communaux des «Espaces Verts» et de la «Propreté Publique» et de l'IBGE, tantôt par des sous-traitants qui interviennent dans le cadre strict des projets.

(*) *ABRÉVIATIONS* : voir page 25

Dans le cadre de la RNA (*), la collaboration avec l'IBGE sera plus importante et la subvention régionale aura un caractère plus permanent pour les 10 années à venir, mais pour le reste, il est évident que cette gestion n'est pas assurée à long terme, car la durée de l'agrément et des conventions est limitée. D'autre part, une fois les projets terminés, les moyens financiers seront également limités. Actuellement, les subventions annuelles régionales et communales prévoient encore des moyens à court terme pour poursuivre la réhabilitation et certains aménagements. La question est : allons-nous pouvoir bénéficier de cette aide dans le futur pour les autres projets de réhabilitation ?

Afin d'assurer la pérennité de notre patrimoine naturel, nous lançons un nouvel appel aux autorités, car notre patrimoine naturel a droit à la même attention et aux mêmes investissements que nos autres espaces verts urbains, que nos infrastructures sportives, que nos espaces publics, ... A différents niveaux, nous constatons toujours un déséquilibre qui est dû au refus de considérer notre patrimoine naturel comme une partie indispensable de notre environnement.

LES PROJETS

La sélection de différents projets par la FRB (financements : Loterie Nationale & Fonds Gaz naturel pour la Nature) et par d'autres organismes (Prix Ford Awards, ALCOA Foundation, De Pluim, RBC-M&S, la Commune, ...) a apporté un financement important. Votre générosité et les subsides régionaux (IBGE) ont permis d'assurer un financement complémentaire appréciable.

Les quelques rares personnes qui ont connu le site avant la réalisation de ces projets sont unanimes pour dire que le résultat est remarquable ! Nous profitons donc de cette occasion pour remercier une nouvelle fois tout le monde pour cette aide précieuse et indispensable.

Au fur et à mesure de l'avancement de nos projets, nous nous sommes rendu compte que, sans le savoir, nous avons mis en marche un véritable « Plan de Réhabilitation pour la Vallée du Vogelzangbeek ». Ce plan, qui se compose de différents projets déjà réalisés et à réaliser, est à présent bien avancé. La liste des réalisations qui suit donne une idée du travail accompli :

A. Projet FRB & Loterie Nationale

- clôtures et haies le long de l'allée de l'Hof ter Vleest ;
- plantation d'un verger de haute tige ;
- réparation de la barrière d'accès (ch. de Mons) ;
- extension de la mare de l'Hof ter Vleest et trop-plein ;
- élagage des saules têtards et gestion des zones humides.

De financiële middelen om dit beheer uit te voeren waren, tot nu toe, voorzien door de budgetten van onze herwaarderingsprojecten, door een gewestelijke toelage van het Ministerie voor Leefmilieu, door een bijkomende subsidie van de Directie M&L en een subsidie van de Gemeente. Onze Commissie organiseerde de verwezenlijking ervan. De uitvoering lag in handen van vrijwilligers geholpen door de gemeentelijke diensten « Groene Ruimtes » en « Openbare Netheid » en het BIM, of kwam voor rekening van gespecialiseerde aannemers die zich strikt moesten houden aan de voorschriften van de projecten.

(*) *AFKORTINGEN*: zie pagina 25

In het kader van het ENR (*) zal de samenwerking met het BIM zich nog accentueren en de gewestelijke subsidies zullen een permanent karakter krijgen voor de volgende 10 jaar, maar voor de rest, is het duidelijk dat de voortzetting van dit beheer, op lange termijn, niet verzekerd is, want de termijnen van de erkenning en de overeenkomsten zijn beperkt. Eenmaal de projecten afgelopen zullen ook de financiële middelen beperkt zijn. Momenteel, voorzien de jaarlijkse gewestelijke en gemeentelijke toelagen om op korte termijn de herwaardering en sommige inrichtingen verder te zetten.

Dan nog blijft de vraag of we in de toekomst hulp zullen blijven krijgen voor de andere herwaarderingsprojecten?

Om een duurzaam behoud van ons gemeenschappelijk erfgoed te verzekeren doen we hier een nieuwe oproep tot onze beleidsmensen. Heeft ons natuurlijk erfgoed immers niet evenveel recht op aandacht en investeringen als onze andere stedelijke groene ruimten, onze sportinfrastructuur, onze openbare ruimten, ...? Op verschillende niveaus is er nog steeds geen evenwicht doordat ons natuurlijk erfgoed niet wordt beschouwd als een onmisbaar onderdeel van ons leefmilieu.

DE PROJECTEN

De selectie van verschillende projecten door de KBS (financiering Nationale Loterij & Aardgasnatuur-fonds») en door andere organismen (Prijs Ford Awards, ALCOA Foundation, De Pluim, BHG-M&L, de Gemeente, ...) heeft belangrijke financiële middelen opgeleverd. Bovendien hebben de gewestelijke subsidies (BIM) en uw giften het mogelijk gemaakt de bijkomende financiering te garanderen.

De weinige personen die het gebied hebben gekend voor de uitvoering van de projecten zeggen unaniem dat er opmerkelijke resultaten zijn geboekt! We bedanken nogmaals iedereen voor deze waardevolle en onontbeerlijke steun.

Naarmate onze projecten vorderden begonnen wij ons te realiseren dat we, zonder het goed te beseffen, een heus **“Herwaarderingsplan voor de Vogelzangbeekvallei”** hadden opgestart. Dit plan omvat verschillende uitgevoerde en nog te verwezenlijken projecten, en is momenteel reeds ver gevorderd. De lijst van verwezenlijkingen geeft een idee van het werk dat al is verricht:

A. Project KBS & Nationale Loterij

- omheining en hagen langs de Hof ter Vleestdreef;
- aanplant hoogstamboomgaard;
- herstelling slagboom (toegang Bergensestwg.);
- uitbreiding van de Hof ter Vleestpoel en overloop;
- knotten van de wilgen en beheer van de vochtige zones.

B. Project KBS & Aardgasnatuurfonds

B. Projet FRB & Fonds Gaz naturel pour la Nature

- adaptation et renouvellement des trop-pleins (5) ;
- aménagement zone d'accueil (Hof ter Vleest) ;
- délimitation des zones sensibles (4) ;
- aménagement des accès ch. de Mons et rue Vogelzang ;
- caillebotis rue Vogelzang ;
- panneaux d'information (3) et didactiques (3) ;
- signalisation concernant l'accès des zones sensibles ;
- entretien des haies et saules têtards et zones humides ;
- création de nouvelles mares temporaires (3) ;
- installation portillons d'accès (4) et barrières d'accès (3).

(*) *ABRÉVIATIONS* : voir page 25

C. Projet M&S (*)

- clôture et haie ch. de Mons (Bxl. Formation / VDAB) ;
- remplacement de deux portillons et d'une barrière volés ;
- ramassage et évacuation de déchets et dépôts clandestins ;
- entretien sentier le long du ruisseau (vers la rue du Zuen).

D. Projet ALCOA (Dema – rue du Zuen)

- ramassage et évacuation de déchets et dépôts clandestins ;
- clôture et haie rue du Zuen ;
- installation portillon d'accès et barrière d'accès.

La poursuite du plan global de réhabilitation sera d'abord concentrée sur la réhabilitation de la parcelle Dema. Puis, plusieurs études ont été réalisées ou sont sur le point de se réaliser grâce à une subvention communale (2005, Echevin Ph. Debry). La réalisation de ces projets dépend de l'approbation par la Commune, du financement et des autorisations nécessaires qui sont encore à obtenir.

La nouvelle procédure de classement pour la vallée du Vogelzangbeek confirme ses valeurs et son appartenance à notre patrimoine commun. Patrimoine qu'on hérite des générations précédentes et qu'on doit transmettre aux générations futures. Nous avons donc le devoir de conserver, de gérer et même de développer ses valeurs scientifiques (naturelles) et esthétiques (paysagères). Les projets de réhabilitation et de développement répondent à ce besoin et, sans doute, la génération suivante devra encore poursuivre ce travail.

LA GESTION

La saison précédente des « Journées de Gestion » a été très utile pour réaliser une série de travaux avec les bénévoles. Débroussaillage des abords, dégagement des zones humides, ramassage des débris, réparation des clôtures endommagées, entretien des haies et des trop-pleins,... ont été menés, comme d'habitude, avec bonne humeur et satisfaction générale !

Durant cette saison, des élagueurs professionnels ont livré un travail considérable pour éêter les saules et pour enlever les arbres tombés suite à la tempête.

Comme chaque année au mois de juin, les élèves du Sint-Niklaasinstituut ont participé à la gestion éducative et récréative organisée par Natuurpunt vzw dans le cadre du programme scolaire proposé par le VGC. Il s'agit du ramassage et de l'évacuation du foin provenant du fauchage des chemins et des sentiers réalisé par l'IBGE.

En août, le fauchage tardif des prairies de fauche a

- aanpassing en vernieuwing van de overlopen (5);
- inrichting onthaalzone (Hof ter Vleest);
- afbakenen kwetsbare zones (4);
- aanleg toegang Bergensestwg. en Vogelzangstraat;
- plankenpad Vogelzangstraat;
- plaatsing infoborden (3) en didactische borden (3);
- informatie met betrekking tot de kwetsbare zones;
- onderhoud van hagen, knotwilgen en vochtige zones;
- aanleg van nieuwe tijdelijke poelen (3);
- plaatsing toegangspoortjes (4);
- plaatsing toegangshekken (3);

(*) *AFKORTINGEN*: zie pagina 25

C. Project M&L (*)

- omheining en haag Bergensestwg. (VDAB / Bxl. Formation).
- vervanging van 2 gestolen poortjes en 1 toegangshekken;
- verzamelen en wegvoeren van zwerfvuil en illegale afval;
- onderhoud van het pad langs de beek (naar de Zuunstraat).

D. Project ALCOA (Dema – Zuunstraat)

- verzamelen en wegvoeren van zwerfvuil en illegale afval;
- omheining en haag Zuunstraat;
- plaatsing toegangspoortje en toegangshekken.

Het vervolg van het globale herwaarderingsplan zal in de eerste plaats gericht zijn op de herwaardering van het Dema-perceel. Vervolgens zijn er de studies die gedaan werden of momenteel afgewerkt worden dank zij een gemeentelijke subsidie (2005, Schepen Ph. Debry). De verwezenlijking van deze projecten is echter afhankelijk van de goedkeuring door de Gemeente, van de financiering en van de toelatingen die we nog moeten krijgen.

De nieuwe beschermingsprocedure voor de Vogelzangbeek-vallei bevestigt de waarde ervan en het feit dat ze onderdeel uitmaakt van het gemeenschappelijke erfgoed. We erven het van de vorige generaties en moeten het doorgeven aan de volgende. Dus hebben we de plicht om zijn wetenschappelijke (natuur-lijke) en esthetische (landschappelijke) waarden in stand te houden, te beheren en zelfs te ontwikkelen. De herwaarderings- en ontwikkelingsprojecten beantwoorden dus aan deze behoefte en ongetwijfeld zal de volgende generatie dat werk nog moeten verder zetten.

HET BEHEER

Het vorige seizoen van de « Beheersdagen » is zeer nuttig geweest om een reeks werken uit te voeren met de vrijwilligers. Het opruimen van de randen met de bosmaaier, boomopslag verwijderen in de vochtige zones, afval oprapen en afvoeren, herstellen van de beschadigde omheiningen, onderhoud van de hagen en de overlopen, ... het werd zoals gewoonlijk allemaal met de glimlach en tot ieders tevredenheid gedaan !

Gedurende dat seizoen gingen professionals eveneens serieus aan de slag om wilgen te knotten en de door stormen omgewaaide bomen te ruimen.

Elk jaar in de maand juni nemen de leerlingen van het Sint-Niklaasinstituut deel aan het educatief en recreatief natuurbeheer dat door Natuurpunt vzw wordt georganiseerd in het kader van het door de VGC voorgestelde schoolprogramma. Het gaat dan om het verzamelen en afvoeren van het hooi dat afkomstig is van het maaien door het BIM op de wegen en paden.

In de maand augustus heeft het BIM de laattijdige maaibeurt van de hooilanden terug voor zijn rekening genomen. Voor de

également été réalisé par l'IBGE. Pour la 4ème fois, ceci s'est fait selon le plan de fauche annuel établi par nous en collaboration avec le Département Biodiversité de l'IBGE. Vu les objectifs pour la biodiversité, ce plan prévoit :

- deux fauchages par année des chemins et des sentiers ;
- fauchage tardif de 2 prairies de fauche (sous HT) ;
- fauchage rotatif (tous les 3 ans) de 7 friches herbeuses ;
- fauchage précoce de 2 zones humides.

Durant la saison à venir, tout cela est bien sûr à recommencer avec la seule différence que la surface à gérer devient de plus en plus importante (parcelles Bruxelles Formation / VDAB et Dema).

(*) ABRÉVIATIONS : voir page 25

La gestion proposée durant les « Journées de Gestion » à venir a principalement **deux objectifs** :

1) Le premier est bien sûr de gérer un espace naturel qui fait partie de notre patrimoine commun, et comme expliqué au début de cette rubrique, cela concerne tout le monde. Laisser cette charge et l'initiative uniquement aux propriétaires ou aux autorités n'est pas toujours possible et de toute façon, il s'agit aussi de « NOTRE » patrimoine ! Les volontaires qui participent à ces activités en sont conscients et c'est aussi leur façon de **réclamer plus d'attention pour cet aspect de notre environnement**.

2) Puis, c'est aussi l'occasion d'apprendre comment fonctionnent les processus qui aboutissent à la constitution des habitats nécessaires à la survie des espèces. La joie de voir augmenter d'année en année la biodiversité et de voir apparaître de nouvelles espèces nous fait aussi prendre conscience que ce spectacle n'est pas éternel et que si nous n'en prenons pas soin, l'Homme devra aller chercher ailleurs ces sensations, puis encore ailleurs, toujours plus loin, dans d'autres pays, sur d'autres continents...? Mais pour l'instant, cela se trouve encore tout près de chez nous.

Prenons la décision de nous investir, de gérer, de favoriser le développement de ce patrimoine et de faire tout ce qui est en notre pouvoir pour nous opposer aux menaces qui pourraient le détériorer ou le détruire.

Deuxième objectif atteint !

SAISON DE GESTION 2007/2008

La saison de gestion qui s'annonce offrira donc encore pas mal de travail aux bénévoles et notre appel relancé ici est double. D'abord un appel à la collaboration et à la participation aux « Journées de Gestion » futures, car beaucoup reste à faire. Puis un nouvel appel à votre générosité, car si nous avons obtenu de nos donateurs un financement important et des subventions de la part des autorités, il nous incombe de poursuivre les efforts.

L'effort que nous demandons est largement récompensé par les résultats encourageants, et ceci aussi bien au niveau de la reconnaissance de nos actions qu'au niveau de l'évolution de la partie gérée du site. Le montant du soutien financier que vous voulez apporter à nos projets est à fixer par vous-mêmes en fonction de vos possibilités. Comme annoncé dans notre feuille de contact précédente, nous pouvons **délivrer une attestation fiscale** pour tout don de 30 €(et plus) versé en complément de la cotisation.

4de keer is dit gebeurd volgens het maaiplan dat door ons werd opgemaakt in samenwerking met het Departement Biodiversiteit van het BIM. Gezien de doelstellingen inzake biodiversiteit, voorziet dit plan :

- twee maaibeurten per jaar voor de wegen en paden ;
- een late maaibeurt voor 2 hooilanden (onder HS);
- een driejaarlijkse maaibeurt voor 7 grasruigtes ;
- een vroege maaibeurt van 2 vochtige zones.

Gedurende het volgende seizoen is dat alles terug te herbeginnen met daarbij het verschil dat het te beheren gebied almaar groter wordt (percelen VDAB / Bruxelles Formation en Dema).

(*) AFKORTINGEN: zie pagina 25

De beheerswerken die we voorzien tijdens de komende « Beheersdagen », hebben vooral **twee doelstellingen** :

1) De eerste is uiteraard het beheren van een natuurgebied dat deel uitmaakt van ons gemeenschappelijk erfgoed en, zoals gezegd in het begin van deze rubriek, belangt dat iedereen aan. Deze taak alleen overlaten aan het initiatief van de eigenaars en overheden is niet altijd mogelijk. Overigens, is het ook « ONS » erfgoed! De vrijwilligers die deelnemen aan deze activiteiten zijn zich daar bewust van en het is hun manier om **meer aandacht te vragen voor dit aspect van ons milieu**.

2) Verder is het ook de gelegenheid om inzicht te krijgen in de processen die de nodige habitats creëren voor het overleven van kwetsbare soorten. Het plezier om vast te stellen dat de biodiversiteit er ieder jaar op vooruitgaat en dat nieuwe soorten komen opdagen, doet ons ook beseffen dat dit spektakel misschien niet eeuwig zal blijven duren: als we er geen zorg voor dragen zal de Mens deze ervaringen elders moeten gaan zoeken, en steeds verder weg, naar andere landen, naar andere continenten...? Op dit ogenblik is het echter nog zeer dicht bij ons.

We kunnen ons dus beter nu inzetten om dit erfgoed en milieu te beheren en de ontwikkeling ervan te bevorderen, en alles in het werk stellen om ons te verzetten tegen iedere bedreiging, aantasting of vernietiging.

Hiermee bereiken we dan onze tweede doelstelling!

BEHEERSSEIZOEN 2007/2008

Het aankomende beheersseizoen zal dus nog veel werk bieden aan de vrijwilligers en onze oproep, die we hier herhalen, is dubbel. Vooreerst een oproep tot medewerking en deelneming aan de komende « Beheersdagen », want er is nog veel werk voor de boeg. Verder, een nieuwe oproep voor financiële hulp want na de belangrijke financiering die we verkregen van onze schenkers en de subsidies van de overheden, moeten we onze inspanningen doorzetten.

De inspanningen die we van onze leden vragen, worden echter flink beloond door de bemoedigende resultaten, en vooral dan wat betreft de erkenning van onze acties en de evolutie van het beheerde gedeelte van het gebied. Het bedrag van de financiële steun die u wenst te investeren in onze projecten, bepaalt uzelf in functie van uw mogelijkheden.

Zoals reeds gemeld in ons vorig contactblad kunnen we een **fiscaal attest leveren** voor alle giften van 30 €(en meer) die het lidgeld overschrijden.

De « Beheersdagen 2007/2008 » zijn aangekondigd via de

Les «Journées de Gestion 2007/2008» sont annoncées sur l'affiche verte annexée et une bonne diffusion de ces activités contribuera aussi à leur réussite. **Affichez donc cette page verte, partout où vous pouvez (photocopiez-la ou demandez-nous des exemplaires complémentaires) !**

En espérant que la présente publication vous aura convaincus de participer et de soutenir les actions que mène la CCN Vogelzang CBN asbl en faveur du patrimoine de la **vallée du Vogelzangbeek**, nous vous promettons la suite dans notre prochaine feuille de contact n°13 à paraître début mars 2008.

(*) **ABRÉVIATIONS** : voir page 25

ABRÉVIATIONS

AATL : Administration Aménagement du Territoire et du Logement
ALE : Agences Locales pour l'Emploi
ASBL : Association Sans But Lucratif
BRAL : Brusselse Raad voor het Leefmilieu
Bxl. Form. : Bruxelles Formation
CA : Conseil d'Administration
CBN : Commissie voor Behoud van de Natuur
CCN : Commission pour la Conservation de la Nature
COBAT : Code bruxellois de l'Aménagement du Territoire - RBC
CPAS : Centre Public d'Assistance Sociale
CPN : Connaissance et Protection de la Nature
CSBN : Conseil Supérieur Bruxellois pour la Conservation de Nature
CRMS : Commission Royale des Monuments et des Sites
FRB : Fondation Roi Baudouin
HT : Haute Tension
IBGE : Bruxelles Environnement (Institut Bruxellois pour la Gestion de l'Environnement)
IEB : Inter-Environnement Bruxelles
M&S : Monuments et Sites
PRAS : Plan Régional d'Affectation du Sol
PVR : Promenade Verte Régionale
RBC : Région de Bruxelles-Capitale
RNA : Réserve Naturelle Agréée
SA : Société Anonyme
SDRB : Société de Développement pour la RBC
SE : Secrétaire d'Etat
ULB : Université Libre de Bruxelles
VDAB : Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling
VGC : Vlaamse Gemeenschapscommissie

groene affiche in bijlage. Een goede bekendmaking van deze activiteiten zal ook bijdragen tot hun succes. **Hang deze affiche dus uit, daar waar het mogelijk is (kopieer ze of vraag ons bijkomende exemplaren) !**

We hopen u met deze publicatie overtuigd te hebben om de acties van de vzw CCN Vogelzang CBN, ten gunste van het erfgoed van de **Vogelzangbeekvallei**, te steunen en eraan deel te nemen. We beloven u alvast een vervolg in ons volgend contactblad nr 13. Dat zal verschijnen begin maart 2008.

(*) **AFKORTINGEN**: zie pagina 25

AFKORTINGEN

BHG : Brussels Hoofdstedelijk Gewest
BHRN : Brusselse Hoge Raad voor Natuurbehoud
BIM : Leefmilieu Brussel (Brussels Instituut voor Milieubeheer)
BRAL : Brusselse Raad voor het Leefmilieu
BROH : Bestuur Ruimtelijke Ordening en Huisvesting
BWRO : Brussels Wetboek van de Ruimtelijke Ordening
Bxl. Form. : Bruxelles Formation
CBN : Commissie voor Behoud van de Natuur
CCN : Commission pour la Conservation de la Nature
CPN : Connaissance et Protection de la Nature
ENR : Erkend Natuurreservaat
GESCO : Gesubsidieerde Contractuelen
GBP : Gewestelijk Bestemmingsplan
GGW : Gewestelijke Groene Wandeling
GOMB : Gewestelijke Ontwikkelingsmaatschappij voor het BHG
HS : Hoogspanning
IEB : Inter-Environnement Bruxelles
KBS : Koning Boudewijnstichting
KCML : Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen
M&L : Monumenten en Landschappen
NV : Naamloos Vennootschap
OCMW : Openbaar Centrum voor Maatschappelijke Welzijn
RvB : Raad van Bestuur
SS : Staatssecretaris
ULB : Université Libre de Bruxelles
VDAB : Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling
VGC : Vlaamse Gemeenschapscommissie
VZW : Vereniging Zonder Winstgevend doel

Remerciements aux membres qui ont participé à cette édition / Dank aan de leden die meewerkten aan deze uitgave :

- vertalingen en verbetering Nederlandse teksten : Jan PAENHUYSEN
- vérification textes français : Christiane HUBERT
- registre des membres / ledenbestand & webmaster : David VANBELLINGHEN
- réalisation & rédaction / redactie & realisatie : Peter VANBELLINGHEN
- illustrations observations / illustratie waarnemingen : Le guide Ornitho, Lars Svensson – Edit. Delachaux et Niestlé

Visitez aussi les sites Internet / Bezoek ook de websites:

<http://users.edpnet.be/ccnvogelzangcbn/>
<http://www.protectiondesoiseaux.be/content/view/772/87/>
<http://www.bruxellesnature.be/>
<http://www.brusselnatuur.be/>

RAPPEL COTISATION !

Durant les cinq premières années, nos publications ont été envoyées ou distribuées sans obligation de cotisation. Ceci dans le but d'informer un grand nombre d'intéressés et de sensibiliser les habitants à la conservation de leur patrimoine naturel. Comme prévu dans les statuts de notre ASBL, la cotisation est à présent obligatoire pour tous les membres et celle-ci et/ou toute autre aide financière peut être versés sur le compte :

*n° 210-0062146-21 de la CCN Vogelzang CBN,
boulevard Général Jacques 155 à 1050 Bruxelles.*

Le montant du versement doit être détaillé en fonction de vos motivations et de vos possibilités :

- Cotisation membre adhérent : 5 € minimum
- Cotisation membre effectif (*): 10 € minimum
- Don pour nos projets : montant à fixer par vous-même. **Nouveau** : une attestation fiscale est délivrée pour tout don de 30 € et plus.

(*) selon les statuts : *tout membre adhérent participant activement aux actions de l'association peut devenir membre effectif et en faire la demande par écrit auprès du conseil d'administration. Le conseil d'administration statuera à la majorité des deux tiers et proposera les candidatures à l'assemblée générale. Ils seront admis comme membres effectifs par décision de l'assemblée générale réunissant les deux tiers des voix présentes ou représentées.*

En respectant ces conditions, tout membre actif peut donc devenir membre effectif ou associé de l'Assemblée Générale de notre ASBL.

Ce rappel est donc pour les distraits ou les nouveaux convaincus une **dernière chance** de recevoir nos publications sans interruption ! Cela vous est aussi signalé par le **point rouge** sur l'étiquette-adresse de la présente publication.

HERINNERING BIJDRAGE !

Gedurende de vijf eerste jaren werden onze publicaties zonder verplichte bijdrage verzonden of uitgedeeld. Het was de bedoeling een groot aantal geïnteresseerden te informeren en de inwoners te sensibiliseren voor het behoud van hun natuurlijk erfgoed. Zoals voorzien in de statuten van onze VZW, is er nu een bijdrage vereist voor alle leden en deze en/of elke andere financiële steun, kan gestort worden op rekening :

*nr. 210-0062146-21 van de CCN Vogelzang CBN,
Generaal Jacqueslaan 155 te 1050 Brussel.*

Het bedrag van de storting moet gedetailleerd worden in functie van uw motivatie en mogelijkheden:

- Lidgeld voor toetredende leden: 5 € minimum
- Lidgeld voor werkende leden (*): 10 € minimum
- Gift voor onze projecten: bedrag door uzelf te bepalen. **Nieuw** : er wordt een fiscaal attest geleverd voor alle giften van 30 € en meer.

(*) volgens de statuten: *ieder toetredend lid dat actief meewerkt aan de acties van de vereniging kan werkend lid worden en hiervoor een schriftelijke aanvraag richten aan de raad van bestuur. De raad van bestuur, beslist met een twee derden meerderheid, en stelt hun kandidatuur voor aan de algemene vergadering. Ze zullen toegelaten worden als werkende leden bij beslissing van de algemene vergadering met meerderheid van twee derden van de aanwezige of vertegenwoordigde stemmen.*

Ieder actief lid dat voldoet aan deze voorwaarden kan dus werkend lid of venoot worden van de Algemene Vergadering van onze VZW.

Deze herinnering is dus, voor de verstrooiden of voor de nieuw overtuigen, een **laatste kans** om, zonder onderbreking, verder onze publicaties te ontvangen! Dit wordt u ook duidelijk gemaakt door het **rode punt** op het adresetiket van deze publicatie.

